ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5580 | 1/14 ՅՈՒՆԻՍ 1904 | ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ | 28 ՌԷՊԻՒԼ ԷՎ.ԷԼ. 1322 | ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5580

درعلیه ده غلطه ده «آره ولك» غزته سی اداره خانه سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փօսթայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏ

Այլազգիներուն բացառութիւն ըլլալով, —որուն նկարչական կարողութիւնն ու համբաւը այնքան մեծ չէին՝ որքան իր ծաւանկարներուն վճարուած գինները բարձր, — առաջին անգամն է կարծենք որ հայ նկարիչ մը, իր գործերուն ցուցադրութեամբ, կը յաջողի հազար ոսկիի գումար մը ձեռք բերել. ինչպէս Գ. Վարդան Մախոխեան՝ Գահիրէի ու Աղեքսանդրիոյ մէջ իր ցուցադրած պատկերներուն վաճառումէն։ Այս երիտասարդ արուեստագէտին Եւրոպայի ու Եգիպտոսի մէջ գտած յաջողութիւնները, մասնաւորապէս Պէրլինի մէջ կազմակերպած նկարահանդէսին գտած ընդունելութիւնը, յաջորդաբար արձանագրուած են արդէն, Արեւելքի եւ ուրիշ թերթերու մէջ. Այս անգամուան նիւթական յաջողութիւնը՝ որ հետեւանք է իր վրձինին արտադրութեանց գնահատուելուն, նոր հաստատիք մը կուգայ տալ թէ ինչ որ գրուեցաւ Գ. Վարդան Մախոխեանի վրայ, իբրեւ տաղանդաւոր նկարիչ, չափազանցութիւն չունէր իր մէջ։ Իր պատկերներուն գնումը, թէ՛ Գահիրէ եւ թէ՛ Աղեքսանդրիա, միմիայն Հայերու կողմէ կատարուած չէ անշուշտ, եւ հարուստ Եգիպտացիներ ու Եւրոպացիներ ալ առած են իր այս կամ այն դաշտանկարներէն՝ իբրեւ պատուաբեր զարդ մը իրենց սալոններուն։

Պարագան հազուադէպ է, իրա՛ւ, բայց միեւնոյն ատեն քաջալերական՝ գեղարուեստի այդ ճիւղը ընդգրկել ուզող մեր պատանիներուն կամ արդէն իսկ ընդգրկած երիտասարդներուն համար։ Պոլսոյ մէջ ալ ունեցած ենք եւ ունինք նկարիչներ որոնք, եթէ ոչ Մախոխեանին չափ, բայց գոնէ գոհացուցիչ վիճակ մը ապահոված են իրենց։ Բայց, ընդհանուր կերպով, տակաւին պէտք եղած կարեւորութիւնը ընծայել չենք գիտեր նկարչութեան, —ունեւոր դասակարգը՝ պատկերներու գնման համար, եւ ուսանող դասակարգը, պատկերհանութիւն [illegible] ուսանողները՝ ուղղագիր եւ յաջողակ ուսումնասիրութիւններով կատարելագործելու համար իրենց արուեստը։ Նկարչութիւնը, — ինչպէս դիտել կուտար յօդուածագիր մը՝ Մասիսի վերջին թիւին մէջ, — եկեղեցական պատկերներու պատրաստութեան մէջ սահմանափակուած է, ընդհանրապէս, մեր մէջ։ Քիչեր կը փորձեն ասկէ դուրս ելլել, վասն զի ո՛չ է որ կը վարձատրուի քիչ չատ։ Ամաթէօռ նկարիչները հաշուի չառնելով, անոնք որ իբր ապրուստի միջոց մը կը նկատեն նկարչութիւնը՝ իր զանազան ճիւղերով, —ինչպէս շինութեանց զարդանկարներ, գծագրութիւն, եւայլն, — յարատեւութեամբ ու համեստ աշխատութեամբ կրնան հասնիլ վիճակի մը որ թէեւ մեծ գումարներ չշահեցնէ իրենց, բայց ուրիշ կարգ մը աշխատողներու բերած նիւթական չափը կրնայ տալ։ Իրենց առաջին քայլերուն մէջ դառնութիւններ, յուսախաբութիւններ կը կրեն անոնք, —եւ ո՞րն է այն աշխատողը որ զերծ ըլլայ այս նիւթական դժուարութիւններէն, բայց՝ բաղդն ու պարագաներն ալ օգնելով՝ կրնան դիրք մը եւ անուն մը շինել իրենց։ Կայս. Գեղարուեստից վարժարանի շրջանաւարտներու շարքին մէջ տարուէ տարի կը կարդանք հայ երիտասարդներու անուններ ալ. ասոնք մեթոտիկ, հիմնաւոր կերպով սորված են իրենց ընտրած նկարչական ճիւղը, եւ վկայականնին առնելէ ետքը՝ ինքնօգնութեամբ ուսած որ եւ է պատկերհանէ աւելի կը յառաջդիմեն գործնական մէջ։

Գ. Վարդան Մախոխեանին օրինակը սրտապնդող բան մը ունի իր մէջ՝ իր արուեստակիցներուն համար, ինչ որ կը թելադրէ այս քանի մը տողերը գրելու։ Այդ գաւառացի երիտասարդն ալ մէկ օրէն միւսը չգտաւ այսօրուան փայլուն յաջողութիւնը. ինքն ալ իր զրկանքները, իր լքման վայրկեանները ունեցաւ։ Եթէ աղքատ գրագէտներու, աղքատ արուեստագէտներու պատմութիւնները սրտադրաւ յօդուածներու նիւթ կրնան ընծայել, յաջողածներու պատմութիւններն ալ, իրենց պարզութեանը ու դրականութեանը մէջ, յուսատու եւ քաջալերիչ կրնան ըլլալ։

Տ. Ա.

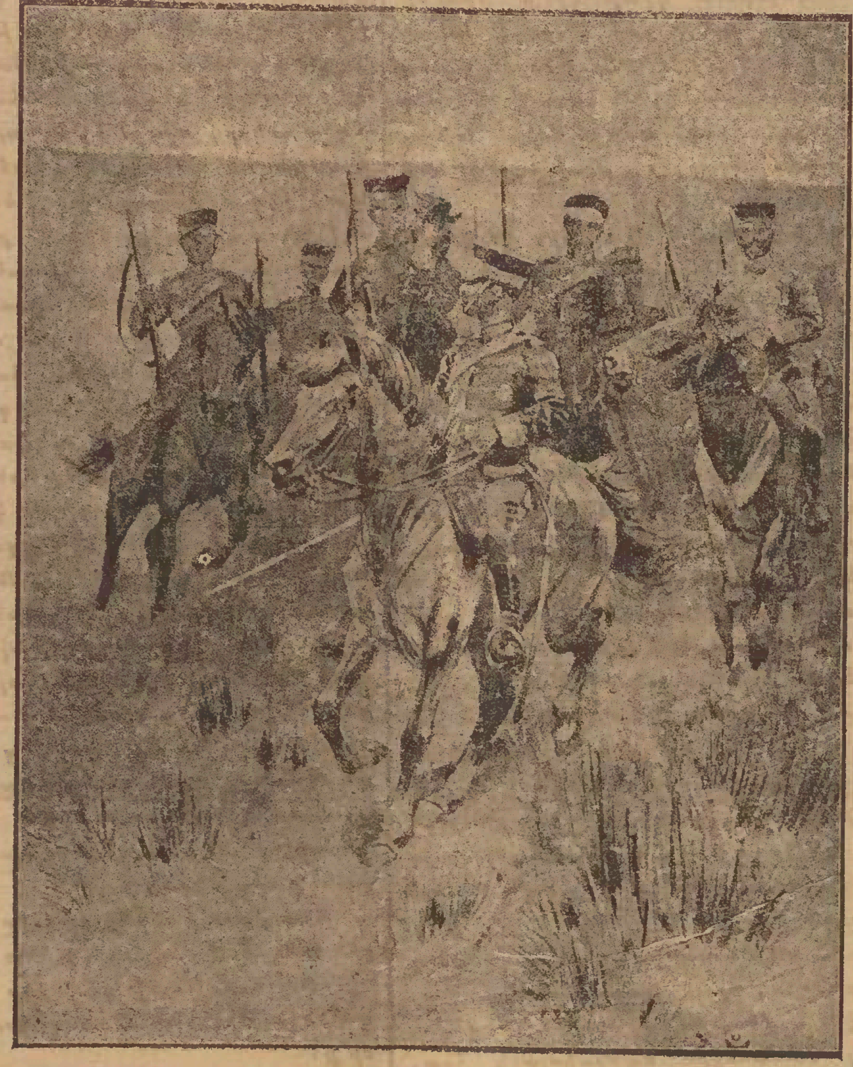

ՃԱՊՈՆԻ ԲԱՆԱԿԻՆ
ՅԱՌԱՋԱՊԱՀՆԵՐԸ

ՏՈՄՍԵՐ

ՆՈՐՈՅԹԸ

Զարդարանքը կնոջական միտումներուն մէջ ամենաուժգինը կրնամ նկատել, յենլով օրուան արդուզարդի նորութիւններուն, որոնց սահմանը գծելու համար քիչ մը արտառոցութիւններ շօշափելու կը հարկադրուի մարդ։ Սիրելի է ինծի — իբրեւ գեղեցիկ սեռի անհատ մը — զարդարանքը, որ իր պարզութեան մէջ տիպար կը հանդիսացնէ ամէն անոնք՝ որոնք մայր ըլլալու կոչումը պիտի ունենան, բան մը որ խիստ հազուագիւտ պիտի գտնես հոս կանանց մէջ։ Պոլսեցի կինը կը ջատագովէ պարզասիրութեան, եւ անոր բարոյական ու նիւթական հետեւանքները մէկիկ մէկիկ կը թուէ, երբ այս մասին առաջ վիճաբանութեան մը բռնուիս իրեն հետ։ Բայց, ազնիւ Սիրանուշս, գործնականին մէջ այլապէս պիտի տեսնես զիրենք, այնպէս որ մարդ կը վարանի, կը տատամսի, խորհելով թէ ա՛սոնք էին պարզասիրութեան պաշտպանները։

Այս առթիւ կը յիշեմ անշուշտ այն հատուածը զոր կարդացինք միասին օրագրի մը մէջ, ուր խմբագիր մը կծու կերպով կը խօսէր Վիէննայի կանանց այն Համաժողովին դէմ, որուն նպատակն է պարզասիրութեան ծաւալումը։ Համաժողովին [illegible] տիկիններ եւ նազելաձեւ օրիորդներ, իրենց արդուզարդին բոլոր աներեւակայելի առօրինակութիւններովը։ Քննադատը կը վերջացնէր իր յօդուածը, զուարճալի ակնարկով մը, որ բաւական շահեցուց մեզ ալ եւ զոր աւելորդ չեմ համարիր հոս առաջ բերել։

Պարզասէրներու Համաժողովին ներկայ գտնուող երկու տիկիններու միջեւ.

— Տիկին, պլուզին ինչ ձեւերէն կ'ախորժիք։

— Ես պարզը կը սիրեմ։

— Հապա ինչո՞ւ շղշղուն կերպով հագուած էք, կ'երեւայ թէ դուք ալ ինծի պէս աւելի ճոխ կառնիթիւրի սիրահար էք քան ազօրսքօն պլուզի։

— Ցուցնելու համար թէ ունիմ եւ կրնամ։

Այս վերջին երկու բառերով հոգեկանապէս լուծուած էր խնդիրը եւ այն Համաժողովը աւելի ճոխ արդուզարդի ցուցահանդէս մըն էր, քան պարզասէրներու ինքնապաշտպանութեան խորհրդարան մը։

Ինչ ձեւակերպութիւններու ալ ենթարկուի խնդիրը, բացարձակի ըսենք թէ մենք զարդարանքի համար ստեղծուածներ ենք, իսկ զարդարանքը՝ մեզի համար։ Բնութեան օրէնքն է ան՝ որուն դէմ բացարձակապէս ոչ ոք կրնայ մաքառիլ, ոչնչացնելու համար զայն. յարգը, արժէքը եւ արժանիքը գնահատած կ'ըլլանք այն ազնիւ քարին, երբ զայն գեղեցիկ տուփի մը մէջ ամփոփ պահենք։

Կին մը ստուգիւ գոհար մըն է, երբ կատարեալ գիտակցութիւն ունի իր բարոյական եւ նիւթական պարտականութեանց, որով կը սրբագործէ իր մակդիրը, իր անունին հետ միասին։ Այս սրբացման նպատակ է արդուզարդի վայելուչ գիտակցութիւն մը, այո՛ գիտակցութիւն մը որ պատշաճի իր դիրքին, բարքին, եւ երկրին սովորութիւններու հետ ուղիղ համեմատի։ Ահա այս կէտին մէջն է կնոջ բարոյապէս բարձրացումը, որ այնչափ կը փնտռուի առհասարակ բոլոր ազգերէն եւ ի մասնաւորի անոնցմէ՝ որոնք բուռն հակառակորդ մըն են «դրամամիտ» ըսուած անուեր ցեցին եւ կործանիչ ուտիճին։

Երբ զարդարանք կ'ըսեմ, ինքնաբերաբար կը մղուիմ գեղեցիկ երեւնալու բնազդօրէն հասանքին եւ անոր եղբայրացութեան։ Գեղեցիկ երեւնալու արհեստական միջոցները չեն պակսիր. հոս փուտրը, պօմատը եւայլն. գաւառացի թեթեւսոլիկ աղջկան համար ռասքը եւ պօտա։

Նպատակ չունիմ այս տեսակ չպարներու վրայ խօսիլ. գիտեմ թէ ընթերցողուհիներս ալ պիտի չանկնդրեն յօժարակամ. ուստի դառնամ հագուստ եւ կապուստի կարեւոր դերին, որ միշտ իր պատշաճութեան եւ յարմարութեան մէջ գերազանցօրէն գնահատելի կ'ընէ զայն կրող աղջիկ մը։

Նկատողութեան առնելու ենք թէ մեր սեռը մաքուր եւ գեղեցիկ հագնելու էապէս պէտք մը ունի իր անձին եւ ընտանիքին նկատմամբ. պարտք մըն է ըսի եւ միանգամայն ստիպում մը։ Երբ այս վերջինը իր բռնական ոգին ի գործ դնելու ջանայ մեր վրայ, ինչ հաճոյք, ինչ սէր այլ եւս հագուելու մէջ։ Այս կէտը մասնաւորապէս մատնանշեմ, ցուցնելու համար թէ գաւառացի նորահասներէն շատեր կան, որոնք յատուկ մոլութիւն մը ունին չհագնելու. իրենց դարաններու աչքերուն մէջ տարիներով հանդարտ կը հանգչի ձեռք մը զգեստը, որ թերեւս անգամ մը եւ առ առաւելն երկու անգամ առիթ ունեցած է կրելու։ Այս անձանց եւ տգեղ սովորութիւնը կրթութեան պակասի կը վերագրեմ, վասն զի իբր կին ապրելու եւ իբր կին վայելելու հիւթեղ գաղափարը չորցած, ցամքած է իրենց մէջ։ Ինչ հակառութիւն պալատական դեռահաս եւ նորաբողբոջ օ- [illegible]

Հոս զարդարանքը, պերճանքը, հագուիլ-կապուիլը սահման չունի, ինչպէս յօդուածիս սկիզբը ըսել ուզեցի։ Բայց պէտք վայելչօրէն ընդգրկել Նորոյթը, կշռելով անոր ձեւը մեր վիճակին հանդէպ եւ անոր մատչելիութիւնը մեր քսակին հետ։

Կավռոշ անցեալները կ'ըսէր. «Ամէն բան՝ բանի մը կը նմանի եւ միայն կանանց գլխարկն է որ բանի մը չեմ կրցած յարմարցնել»։ Կավռոշ սուր ակնարկով մը կը մատնանշէ այն պարագան, ուր Նորոյթը արտառոցութիւններ կը գործէ, եւ այս ամէնքը ներելի են, վասն զի «մոտա է»։

Նորոյթը արդէն ինքնին չափազանցութիւն մըն է զարդարանքի, պերճանքի, հետեւաբար իր հետեւութիւններն ալ չափազանց են։ Սահմանափակ վիճակ չունի եւ ոչ ալ հաստատուն կանոն մը, որուն վրայ հիմնած ըլլայ սկզբունք մը, օգտակար՝ մարդկութեան համար։ Խորհիլ որ սգաւոր մը պէտք ունի մինչեւ վար սեւ շղարշով մը ծածկել դէմքը, այս տօթագին օրերուն, երբ պարտաւորուի դուրս ելլել։ Ճանչցայ մէկը որ գործի համար հարկադրուած է միշտ դուրս ելլել եւ միշտ պարտաւոր է նոյնը կրելու, առանց որուն մեղադրելի պիտի նկատուի եւ կծու բամբասանքի տեղի պիտի տայ։ Ահա Նորոյթին մէկ տգեղ կողմը եւ դեռ շատ ուրիշները կրնայի թուել։

ՄԱՐԻ ԱԼԵՀԵՐ

ԳԱՒԱՌԻ ԿԵԱՆՔԸ

Շ. ԳԱՐԱՀԻՍԱՐԻ ԳՈՐԾԵՐ

Հրդեհներ.— Բարեբար յոյն բժիշկ մը.— Տօքդ. Խոսրով Հէքիմեան. — Ողբալի մահ մը. — Մեր մանկապարտէզը. — Վարժարանը.— Սիսի Ս. Առաքելոց վանքը։

Շ. ԳԱՐԱՀԻՍԱՐ, 20 մայիս

Ներկայ ամսոյ 20ին, շաբաթ իրիկուն ժամը 11ին, յանկարծ Ս. Փրկչեան վարժարանի տախտակէ թաւանային(*) վերայ երեւցող սոսկալի բոց մը անհանգիստ կ'ընէ բոլոր տեղացիները։ Կէս ժամ չանցած, արդէն հրդեհը իր սկզբնաւորութեանը մէջ մարած էր՝ շնորհիւ հայ երիտասարդներու որոնք կրակներու մէջ յարձակած՝ սոսկալի բոցերը արհամարհելով շէնքին վրան ելած էին։ Անկէ սկսան մէկ կողմէն ջուր թափել, եւ միւս կողմէն ալ բռնկած տեղերը քակել, հակառակ այն քամիին՝ որ նոյն պահուն կը սպառնար կրակը արծարծել արագօրէն եւ մօտիկ դարձնել քաղաքին մեծ մասը, մանաւանդ Հայոց Պարսիզի-Գիւլպիւլ Թաղը՝ որուն մէջն է արդէն վարժարանը։

Վարժարանին վարի յարկին մէջ բնակող հանգուցեալ երախտաւոր ուսուցիչէ մը ուրիշին փոքր աղջիկները, լսելով կրակին ճարճատումը՝ կարկուտ կը կարծեն. բայց յետոյ երբ դուրսը կարկուտ չտեղալը կը գիտեն, վերի յարկը ելլուելիք սանդուխին վրայ բարձրանալով սանդուխին գափանկին (կափանք բառէն հարկաւ) ճեղքէն կը տեսնեն բոցերը, դպրոցին անզարծածելի միացած բաժանումին, փայտանոցին մէջ, ու դուրս կը վազեն՝ խելացնոր։ Անմիջապէս քանի մը պատանիներ կը սկսին լուր տալ եկեղեցիները՝ ուր արարողութիւն կար եւ շուկաները գտնուող ժողովուրդին։ Քիչ մը յետոյ շէնքին վրայ երեւցող մեծ բոցն ալ արդէն կը յայտնէ աղէտը։ Ասոր վրայ՝ ժողովուրդը գունդ գունդ կը դիմէ հոն, ու շատ չանցած, կը յաջողի ամբողջովին մարել կրակը։

Հրդեհին վայրը փութացին անմիջապէս կառավարիչ Սալէհատին պէյ եւ ուրիշ պաշտօնատարներ, որոնց ամէնն ալ ջանք չխնայեցին կրակին առաջքն առնելու համար։ Առաջնորդ Ս. Հայրը, հրդեհի գոյժին հետ գէթ թէ շիջումին աւետիսը լսելով՝ հանդարտօրէն շարունակեց եկեղեցական արարողութիւնները։ Քիչ ետքը ինք ալ փութաց հրդեհին վայրը՝ սկզբնապատճառը քննելու համար։ Գամիսէր Մուսթաֆա էֆէնտի, իր ծանօթ փորձառութիւնով, հրդեհին տեղը ուսումնասիրելէն յետոյ, փայտանոցին պատին տակէն, փայտերուն մէջէն հանել տուաւ քարիւղի մէջ թաթխուած վառչի կտոր մը, որուն հաստատութեանը համար արդէն քարիւղ թափուած փայտ մըն ալ կար կիսայրեաց։

Նոյն շաբաթ իրիկուն, սովորականին համեմատ, ժամը 9¼ին աշակերտները արձակուած էին (ուրիշ օրեր թէեւ ժամը 10ին կ'արձակուին, բայց շաբաթ իրիկունները եկեղեցիին պատճառով ժամը 9¼ին կ'արձակուին աշակերտները) եւ եկեղեցի գացած էին։ Կրակը սկսած ժամանակ դպրոցին դռները արդէն փակուած էին։ Կատարուած քննութենէն հաստատուեցաւ թէ քարիւղի արդէ հետքեր կային, թէեւ վարժարանին մէջ քարիւղ ըսուած բանը գտնուած չէ՛ մինչեւ այսօր։ Աշակերտները արձակուելէն յետոյ ընդհ. դաստիարակը եւ երկու ուսուցիչներ ալ միացած են։ ժամը 10ին տուները մեկնած են անոնք։ Անոնցմէ ետք գացած է անտեսը՝ ուղղակի եկեղեցի։ Անոնք քննութեան ատեն յայտարարեցին թէ իրենց քարիւղի հետ եւայլն բնաւ առած չեն, կ'երեւի թէ անտեսին դպրոցի հրդեհի սենեակէն հեռուն գտնուող դասարանները աւլելու զբաղած պահուն դրուած է կրակը։ Որովհետեւ յայտնի է թէ դուրսէն ներս մտնելու հետք մը երբեք չգտանք։ Քննութիւններէն հետեւեցաւ թէ կրակը կէս ժամ կամ աւելի առաջ դրուած է, որպէս զի մինչեւ որ արծարծուի ու այրել սկսի, մութը կոխէ ու յանցաւորը հեռացած ըլլայ։ Կրակը դրուած է դպրոցի դասարաններէն մէկուն մէջէն բացուող մութ փայտանոցին դպրոցին կեդրոնին կողմի անկիւնէն։ Քարիւղոտ վառչի մը կտորը դրուած է պատին մէջ, փայտերուն վրայ ձգուած փոփոխի վրան ալ քարիւղ լեցուած է, որպէս զի մինչեւ որ փոփոխը բռնկի ու պատին զարնէ (վասն զի փոփոխը ուշ կ'այրի), արդէն ժամանակը անցած ըլլայ եւ հրդեհին առաջքը չառնուի։

Այսօր ալ Հայոց վերի թաղը տուներէն մէկին ծխնելոյզը բռնկեցաւ՝ ցերեկին։ Լաւ լուսցած ժամանակին, յանկարծ ծխնելոյզին մէջի փտածները քովը գտնուող կրակներէն կը բռնկին, ու ամբողջ ծխնելոյզը կրակի կուտան։ Մեր թաղերը, մանաւանդ վերինը, միջինն ու վարինը, շա՛տ վտանգաւոր են հրդեհի համար, որովհետեւ բոլոր տուներու տանիքները փայտէ են՝ եւ իրարու խիստ կից, անանկ որ լուցկի մը պիտի բաւէր թաղ մը կամ թաղեր բռնկցնելու համար։ Բարեբաղդաբար ժողովուրդը նորէ՛ն հասաւ եւ հրդեհի այս սկզբնաւորութիւնն ալ մարեց։

⁂ Ամիսներէ ի վեր տեղս հաստատուած է բնիկ Պոլսեցի Կոստանդիանոս Գոզորիոս Դոբինոս անուն յոյն բժիշկը։ Սա նախապէս ալ երկար տարիներ մնացած է հոս եւ ուրիշ տեղեր, մասնաւորապէս Համիտիէի մէջ քաղաքապետութեան բժիշկ եղած է։ [illegible] ուսումնասիրած է այստեղի հիւանդութիւնները։ Իր գալէն ի վեր, այս անգամ, իր մասին, ուրիշ գաղափար չկազմեցինք, բայց եթէ խոր երախտագիտութիւն մը իր բոլոր այն բարիքներուն համար՝ զորս չխնայեր հայ աղքատ հիւանդներուն վերաբերմամբ։ Շատ անգամ օրերով կը սպասէ հիւանդին անկողին վերեւ ու իր ձեռքով կը խնամէ զայն՝ իր իսկ դեղերով, ձրի։ Առաջնորդարանի կողմէ յանձնարարուած կամ ոչ՝ որ եւ է հիւանդ չէ՛ մերժուած իր կողմէ մինչեւ այսօր։ Քանի՛ քանի աղքատ հիւանդներ մահուընէ ազատեց։

⁂ Խարբերդցի անուանի բժիշկ Տօքդ. Խոսրով Հէքիմեան ամիսուկէսէ ի վեր հոս հաստատուած, սկսած է իր բժշկական գործողութիւններուն՝ որոնց մէջ ո՛րչափ լաւ գիտէ յաջողիլ։ Կասկած չունինք թէ յարգելի տօքթորը պիտի հետեւի յոյն բժիշկին մարդասիրական ու բարեգործական օրինակին, իր կարգին, թանկագին ձեռնտուութիւնովը աջակցելով Ազգախնամ մարմինին՝ որ ծանրօրէն կերպով բեռնաւորուած է եւ խիստ շատ պէտք ունի բարերար ձեռքերու օժանդակութեանը։

⁂ Թէեւ քիչ մը ուշ, կ'արժէ սակայն յիշատակել մահը Տիգրան Ճիվճիվեան անուն 26 տարեկան երիտասարդին՝ որ ասկից շաբաթներ առաջ բերդին Սըրլախկէօլ ըսուած տեղը պտտած ատեն, ոտքը կը սահի եւ 50-60 մեթր դահավէժ բարձրութենէ մը անկումովը իր հոգին կ'աւանդէ, կսկիծով համակելով ամբողջ քաղաքացին։

⁂ Մեր մանկապարտէզը անգոյն է

(*) Տեղական տանիք՝ այս տեղի յատուկ բարակ խարքամա կոչուած տախտակներով ծածկուած։

—(52)—
«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԳՐԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

ՏԻԿԻՆ ՔՐԻԶԱՆԹԷՄ

Հեղինակ — ԲԻԷՐ ԼՈԹԻ
Թարգմանիչ — Տ. Ս. ՇԱԼՃԵԱՆ

ԾԱ.

Այս ծառոնին, ինչպէս նաեւ հոս բնակող փոքրիկ մարդուկներուն ու կիներուն՝ կը պակսի անպատճառ չեմ գիտեր ինչ էական բան մը. անցողաբար կը զբօսնուի հոն, բայց բնա՛ւ կարելի չէ յարիլ անոնց։

Վերադարձին, երբ Իվի ու այս երկու Մուսմէներուն հետ անգամ մըն ալ կ'ելլենք Տիւ-Ծէն-Ծիի այն ճամբէն՝ զոր անտարակոյս ա՛լ պիտի չտեսնեմ. թերեւս քիչ մը մելամաղձութիւն կը սպրդի այս վերջին պտոյտին մէջ։

Բայց [illegible] այն անբաժան մելամաղձութիւնն է իրերուն՝ որոնք անդարձ կերպով պիտի վերջանան։

Մնաց որ, աս խաղաղ ու պերճ ամառն ալ կը վերջանայ մեզ համար, — քանի որ վաղը պիտի վազենք դէպ ի աշունը, Չինաստանի Հիւսիսակողմը։ Ու կը սկսիմ համրել, ուա՜ղ, երիտասարդութեանս այն ամառները՝ զորոնք տակաւին կրնամ յուսալ. կը զգամ թէ տարեցտարի աւելի՝ կը տխրիմ, ամէն անգամ որ անոնցմէ մին կ'անցնի, կ'երթայ միանալ միւսներուն, անյայտացածներուն, մթին ու անյատակ այն անդունդին խորը՝ ուր կը դիզուին անցեալ իրերը...։

Կէս գիշերին բնակարան կը մտնենք, ու կը սկսի փոխադրութեանս պատրաստութիւնը, մինչդեռ նաւուն մէջ՝ տասնապետական հասակ մը ունեցող բարեկամիս ազնուաբար իմ տեղս պահակութիւն կ'ընէ այս գիշեր։

Գիշերային ժողովուրդ մը, արագ, գաղտագողի, — «Ծօռօպօներուն (գող) ըրածին պէս» դիտել կուտայ Իվ — որ, Մուսմէներու հետ իր ունեցած շփումէն՝ նիհոնական լեզուէն քանի մը բառ սորված է։

Պարոն արկղագործները՝ իմ խնդրանքիս համաձայն՝ իրիկուան դէմ ղրկած են քանի մը պզտիկ հիանալի արկղիկներ, որոնց մէջ մանրախորշեր կան կրկին յատակներով, նաեւ շատ մը թղթէ պայուսակներ՝ (ճաբոնական չպատռուող թուղթէն) որոնք ինքնին կը գոցուին ու կ'ամփոփուին թղթէ հանճարեղ հանգոյցներով. վերջապէս ինչ որ կայ ամենէ՛ն մաքուր եւ հեշտ՝ այս տեսակ կահի մը համար. — փոքրիկ գործածական գոյքերու շինութեան մէջ այս ժողովուրդը ստուգիւ անմրցելի է։

Հաճոյք մըն է ատոնց մէջ բան տեղաւորելը, ու ամէն մարդ կը մասնակցի. Իվ, Քրիզանթէմ, Մատամ Բրիւն, իր աղջիկը եւ Պ. Սիւգու։

Հիւրընկալութեան համար վառուած լամբարներուն լոյսովը ամէն ոք կ'աշխատի ծրարելու, փաթթելու, կապելու, — ու շո՛ւտ շո՛ւտ, որովհետեւ շատ ուշ է արդէն։

Օսուգի, թէպէտ տխուր, չի կրնար ինքզինքը զսպել քանի մը մանկական քիքիջ խառնելէ իր զբաղումին։ Մատամ Բրիւն վշտագին կը հառաչէ. խե՛ղճ կին, իրաւ որ շատ կը ցաւիմ ...։

Քրիզանթէմ մտազբաղ է եւ լուռ ...։

. . . .

Բայց ինչ սոսկալի բեռ ! 18 անտուկ ու ծրար՝ պատուանդաններ, արուեստակերտ քմածին առարկաներ, անօթներ, — առանց հաշուելու այն վերջին լօթոսները զորոնք նոյնպէս կը տանիմ մեծ խուրձեր կազմած։

Բոլոր ասոնք կը լեցնենք ճինի ձեռնասայլերուն մէջ, զորոնք վերջալոյսէն ի վեր վարձած եմ եւ դրանս առջեւ կը սպասեն. [illegible] խատերուն վրայ կը քնանան։

Հեշտալի եւ լուսազարդ գիշեր մը։ — Լապտերներով ճամբայ կ'ելլենք, մեզի հետ ունենալով երեք տխրադէմ տիկինները՝ որոնք աղջերթի կուգան։ Մթութեան մէջ վտանգաւոր եղող այս զառիթափներէն կ'իջնենք դէպ ի ծով...։

Ճինները իրենց բոլոր ուժովը դէպ ի վար կը կոխուին լծակներէն, պնդացնելով իրենց ջղուտ սրունքները։ — Այս բռնացուած սայլակները իրենք իրենց շատ արագ պիտի գլորէին, եթէ ձգուէին յանկարծ, եւ օդին մէջ պիտի թռչէին իմ թանկագին գանձերուս հետ։ Քրիզանթէմ քովէս կը քալէ, եւ քաղցր ու սիրուն ձայնով մը կը յայտնէ թէ շատ կը ցաւի որ բարձրահասակ բարեկամը մինչեւ առաւօտ ինծի փոխանորդելու աշխատութիւնը չէ ունեցած, ինչ որ դիւրութիւն պիտի տար ինծի այս վերջին գիշերն ալ մեր տանիքին տակ անցընելու։

— Մտիկ ըրէ՛, կ'ըսէ ան, վաղը՝ առաւօտուն պարզուելէն առաջ ցերեկը եկո՛ւր հրաժեշտ տալու ինծի. ես գիշերը պիտի երթամ մօրս տունը. ցերեկը տունը պիտի գտնես զիս.

Ու կը խոստանամ իրեն։

Կանգ կ'առնենք փողոցի մը անկիւնը, ուրկէ ուղիղ գիծով կը տեսնուի ամբողջ ծովածոցը. սեւ, նիրհող ջուրերը կը ցոլցըլան անթիւ հեռաւոր լոյսերով, ու նաւերը, — որոնք մեր գտնուած տեղէն ձկնաձեւ փոքրիկ առարկաներու կը նմանին, եւ որոնք նոյնպէս կը թուին քնանալու այն մանրիկ բաներն են սակայն՝ որոնք կը ծառայեն Ուրիշ տեղ երթալ, երթալ խիստ հեռուն ու մոռնալ ամէն բան։

Այս տիկինները ետ պիտի դառնան այլ եւս, որովհետեւ գիշերն արդէն յառաջացած է, եւ աւելի վարերը, քաղաքին մօտ գտնուող թաղերը այս ժամուն ապահով չեն։

Ժամը հասած է ուրեմն Իվի համար— որ այլ եւս ցամաք չպիտի ելլէ, — իր հրաժեշտը տալու այս բարեկամ Մուսմէներուն։

Ուստի, շատ հետաքրքիր եմ դիտելու Իվի եւ Քրիզանթէմի այս բաժանումը. ամբողջ ուշադրութիւնս կը լարեմ մտիկ ընելով. — հրաժեշտը տեղի կ'ունենայ սակայն ամենապարզ եւ ամենախաղաղ կերպով մը. ոչինչ կը տեսնուի այն սրտի կեղեքումէն՝ որ անխուսափելի պիտի ըլլայ Մատամ Բրիւնի եւ իմ միջեւ. Մուսմէիս կողմէն նոյն իսկ տեսակ մը ցրտութիւն եւ անտարբերութիւն կը նշմարեմ որ կը շփոթեցնեն զիս. ստուգիւ խելքս չի հասնիր։

(Շարունակելի)

համակ: Պոլսոյ Օր. Ֆլաժէն Հոյկաղնի անուն մանկապարտիզպանուհին ճամբուեցաւ իր բացարձակ անկարողութիւնովը, որուն զոհ գնաց մեր պզտիկներուն մէկ տարուան անգին ժամանակը: Այս դասը յառաջիկային նորէ ընտրութեան նպաստեր զէթ:

⁂ Իսկ վարժարանը՞: — Մի՛ հարցընէք: Այս տարի հոգաբարձութիւն եւ ուսուցչութիւն իրար գտած են: Այս մասին առանձին յօդուած մը շատ ծիծաղելի բաներ ցոյց պիտի տար, եթէ ակնյայտ արգահատելիք հանգամանք մը չունենար, բան մը որ ցաւէ զատ ուրիշ զգացում չի պատճառեր:

⁂ Սպասելով որ Արեւելքի Անդրէասի անծանօթ նամակագիրը Ս. Դաւթեան էֆ.ի Սիսի Ս. Առաքելոց վանքի մասին ըրած հարցումին լրացուցիչ մանրամասն տեղեկութիւնները տայ, կը փութամ համառօտ տեղեկութիւն մը ուղղել հարցումը ընող բանասէր էֆէնտիին: Անդրէասէն դէպ ի հարաւային արեւմուտք, մէկ ժամ հեռաւորութիւնով կը գտնուի Սիս անուն գիւղը՝ որուն մէջն է վանքը: Կրնայ հետեւցուիլ ուրեմն թէ գիւղին անունն է որ Սիսի Ս. Առաքելոց վանք կ'ըսուի: Աւանդութենէ մը կ'իմանանք թէ Թադէոս առաքեալ է հիմներ այդ վանքը: Ունի բաւական հողեր, որոնք գոհացուցիչ արդիւնք մը չեն տար տարիներէ ի վեր: Ածպտէրի Ս. Նշանի վանքն ալ նախանձելի վիճակ մը չի ներկայացներ. հիմակուան վանահայրն է Տ. Վաղինակ Վ. Թորիկեան, որ երկու վանքերուն վրայ միանգամայն կը հսկէ: Անշուշտ Առաջնորդ հայրն ու վանահայր հայր սուրբը վանքերը բոլորովին լաւ կացութեան մը մէջ դնելու համար հարկ եղած միջոցը ձեռք պիտի առնեն, թէեւ հիմակ ալ ձեռքէ եկածը չէ՛ որ կը խնայեն: Մանրամասն տեղեկութիւններ պիտի տամ Տ. Գարեգինի ընդարձակ տեղագրութեան մէջ՝ որ մօտ ժամանակի մէջ հրատարակութեան պիտի յանձնուի:

ԳԱԳԻԿ ՕԶԱՆԵԱՆ

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ճակատամարտներ Բորթ-Արթուրի առջեւ.— Անհիմն լուրեր. — Զինուորական գործողութիւններ. — Ճապոններուն շարժումներ:

Բարիզ, 10 յունիս. — Բորթ-Արթուրի առջեւ յունիս 2ին մեծ ճակատամարտ մը կատարուած ըլլալու լուրին պատճառ մը [illegible] պաւրէն եւ Բարիզի մէջ: Այդ մասին տրուած լուրերը ողջմտութեան հակառակ կուգային, քանի որ կը ծանուցանէին թէ ճապոնական ամբողջ երկրորդ զօրաբանակը բոլորովին բնաջինջ եղած է, յետոյ թէ մէկ երրորդ մասը բնաջինջ եղած է. այս վերջին պարագան ալ անընդունելի էր: Քին-Չէօի ճակատամարտէն հինգ օր ետքը չէր որ ճապոնական բանակը համանման փորձութեան մը պիտի ենթարկուէր. բաւական է որ մէկ առանձնորդը կարող ցուցած ըլլայ, որով պէտք պիտի ունենայ երկար ատեն կենալ գրաւուած գետնին վրայ եւ շունչ առնել: Մնաց որ Սան-Զէ-Լի-Բաւի եւ Բորթ-Արթուրի մէջտեղը մեծ ճակատամարտի համար տեղ ալ չկայ. գետինը այլազան է. երեք տափարակ վայրերէ կը բաղկանայ, որոնք դէպ ի Բորթ-Արթուր տանող բնական ճամբաներ են: Շթէօսէլ զօրավարը տեղական ընդդիմութիւն մը միայն կրնայ ընել՝ իր ուժերը յամեցնելով. մեծ ճակատամարտը նոյն իսկ Բորթ-Արթուրի ամրութեանց վրայ կատարուելիք յարձակումով մը տեղի պիտի ունենայ: Բաւանկ-Թաւնկի կացութեան վրայ ուրիշ տեղեկութիւն չկայ. միայն Քուրոբաթքինի զօրավարին յունիս 8 թուական մէկ հեռագիրը կարգ մը տեղեկութիւններ կը հաղորդէ ուրիշ տեղեր տեղի ունեցած դէպքերու վրայ: Ճապոնները, յունիս 7ին, ռմբակոծութիւն մը կատարեր են Լիաօ-Թաւնկի արեւմտեան եզերքին գտնուած կէտերուն վրայ՝ զինուոր ցամաք հանելու ձեւացումով: Դիւրին է հասկնալը թէ զինուոր ցամաք հանելու գործողութիւնը ձեւացուած մըն է, վասն զի Ճապոնները հիմա զօրագունդ մը իսկ տրամադրելի չունին՝ զինուոր ցամաք հանելու համար: Այդ ցոյցին սագին ալ դժուար չէ հասկնալ. ատիկա պատասխան մըն է Ռուսերուն կողմէ դէպ ի Բորթ-Արթուր յառաջխաղացութեան մը փորձին. նաեւ ազդարարութիւն մը եւ սպառնալիք մըն է ռուսական այն զօրախումբին որ այդ վտանգաւոր շարժումը կը կատարէ դէպ ի հարաւ: Յայտնի բան մըն է որ Քայ-Բինկէն մինչեւ Հիանկ-Եէ-Չէնկ, նոյն զօրախումբին իբրեւ հաղորդակցութեան գիծ ծառայող երկաթուղին ու ճամբան, ծովէն հինգ քիլոմէթր հեռաւորութիւն մը ունին եւ ծովեզերքին առջեւ գտնուող ճապոնական նաւերու ռմբակոծութեանը ենթակայ են: Այդ տեսակ կիրճերու անցքը ո՛րքան դժուար է որ Ռուսերը պէտք է լքօրէն նկատողութեան առնեն: Յունիս 4ին Ուա-Ֆան-Կուէն հեռացուցուած ճապոնական զօրախումբը նորէն միացաւ այն գլխաւոր զօրութեան, ուրկէ անջատուած էր, հաւանօրէն 11րդ զօրաբաժինը: Հիմա առանք կը գրուին Բորթ-Ադամսէն Թանկ-Բիա-Ֆանկ տանող ճամբան: Պաշտպանողական այդ գիծը կը փակէ թէ՛ Քայ-Բինկէն Բորթ-Արթուր տանող ճամբան եւ թէ՛ երկաթուղին ու երկրորդական երկու ճամբաներ որոնք հիւսիսէն կուգան Զա-Հոյի հովիտէն: Վերագրեալ գիծը կը հսկէ բոլոր այն ուղիներուն, որոնց հիւսիսային կողմէն եկած օգնական ռուս զինուորները կրնան մտնել Բաւանկ-Թաւնկի:

(Թան)

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Զգայացունց լուրեր. — Սքրիտլով ծովակալը. — Շթաքելպերկ զօրավարը. — Տպաւորութիւնը Բեդերսպուրկի մէջ. — Զօրահանութիւնը. — Յարձակողականի խնդիրը:

Բարիզ, 10 յունիս. — Բեդերսպուրկէն յունիս 9 թուականով կը հեռագրեն Մաթէնի. — Երէկ իրիկուն զրոյց եղաւ թէ կայսրը սա հեռագիրը ստացած է Սքրիտլով ծովակալէն.— «Բորթ-Արթուր ժամանեցի.» Այս լուրը, թէեւ երաշխաւորութեան կարօտ, մեծ յուզում առաջ կը բերէ հոս եւ ամէն ոք կ'ուզէ գիտնալ թէ Չէ-Ֆուի ծովով առանձին հոն ժամաներ է թէ Վլատիվոսթոքի նաւարամին հետ: Շատ կը խօսուի նաեւ անգլիական աղբիւրէ առնուած վերջին հեռագրի մը վրայ՝ ծանուցանող թէ Բորթ-Արթուրի արտաքին ամրացները Ճապոններուն ձեռքը ինկած են: Ռուսիոյ մէջ չեն ուզեր հաւատալ այդ լուրին: Ընդհակառակը համոզում կը տիրէ թէ ռուսական յաղթանակ մը ծանուցանող հեռագիրը թեթեւապէս չափազանցած է իրողութիւնները. կ'ենթադրուի թէ Ճապոնները մեծ կորուստներ ունեցած են, կարելի է երկու կամ երեք հազար հոգի. բայց թէ Օքու զօրավարը կը շարունակէ յարձակումը: Այնպէս կը նկատուի թէ Շթաքէլպէրկ զօրավարը, որ Քուրոբաթքինի զօրավարին կողմէ զրկուած է տասնըչորս հազար հոգիով, հիմա 30,000 հոգի ունի եւ քիչ ատենէն 40,000ի պիտի բարձրանայ: Կը կարծուի թէ Նիու-Չուանկէն մեկնած է՝ Ճապոններուն ուշադրութիւնը ուրիշ կողմ դարձնելու համար: Կարելի է որ յաջողի միանալ Ռէնէնքամբֆ ու Միշչէնքօ զօրավարներուն, այդ կերպով ճապոնական առաջին ու երրորդ զօրաբանակները, իրարմէ անջատուած ըլլալով դիւրութեամբ պիտի յաղթուին:

Բեդերսպուրկ. — (Նիւ-Եորք-Հէրըլտի թղթակցէն).— Պատերազմին սկիզբէն ի վեր այնքան գրգռութիւն առնուած չէր Բեդերսպուրկի մէջ, որքան երէկ՝ Վիետոմոսթիի կողմէ հրատարակուած զգայացունց լուրի մը առթիւ: Նոյն լրագրին Լիաօ-Եանկի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Չինացիներու կողմէ պատմուածին նայելով՝ Բորթ-Արթուրի առջեւ ահռելի ճակատամարտ մը տեղի ունեցեր է, Ճապոնները բոլորովին յաղթուեր եւ չորս նաւեր կորսնցուցեր են: Նոյն լրագիրը դրուատալից յօդուածով մը կը շնորհաւորէ իր երիտասարդ թղթակիցը՝ ընդհանուր բանակէն հասնելուն պէս իր հայրենակիցներուն այդքան հաճելի լուր մը հաղորդած ըլլալուն համար՝ միւս բոլոր լրագիրներէն առաջ: Վիետոմոսթի յոյս կը յայտնէր թէ լուրը քիչ վերջը հաստատուի: Նոյն լրագիրը յաւելուած մը հրատարակեց պատերազմին նկատմամբ բայց բառ մը անգամ չկայ յիշող առտուան հեռագիրը որ այնքան յուզում պատճառեց ժողովրդեան մէջ: Եթէ լուրը ստոյգ ըլլար, պաշտօնապէս պիտի հրատարակուէր՝ նոյն յաւելուածը հրապարակ ելլելէ առաջ: Չէ-Ֆուէն եւ ուրիշ տեղերէ չինական աղբիւրէ առնուած քանի մը լուրերէ զատ լուրեր որոնք կասկածելի են եւ՝ որոնցմէ Բեդերսպուրկի մէջ չի հաւատացուիր, զինուորական մասնագէտներու կարծիքը այն է թէ շատ հաւանական չէ որ Ճապոնները յաջողած ըլլան մինչեւ Բորթ-Արթուր առնել իրենց պաշարման թնդանօթները, այնքան խորտուբորտ տեղերէ: Ընդունուած է սա պարագան թէ Քուրոքի զօրավարը բնաւ մտադիր չէ եղած յարձակիլ ռուսական գլխաւոր զօրութեան վրայ, բայց թէ անոր ծրագիրը կը տրամադրէ Քուրոբաթքինի զօրավարին կողերուն վրայ դիրք գրաւել՝ թող չտալու համար որ Բորթ-Արթուրի օգնութեան երթայ: Հաւանօրէն ռուս զօրավարը յուլիսի կէսէն առաջ ճամբայ չելլէ, ինչպէս ասկէ առաջ ըսի, մանաւանդ անոր համար որ երկաթուղին մեծապէս վնասուած է:

Բեդերսպուրկ. — (Մաթէնի թղթակցէն). — Այսօր ներկայացայ Պարոն Մէյէնտորվի, Թիկնապահ կայսեր եւ հրամանատար Ա. զօրաբանակին: Զօրավարը ըսաւ ինծի թէ իր բանակին շարժման մէջ դրուիլը հրամայող կայր. Ուքազը տակաւին հրատարակուած չէ եւ թէ հետեւաբար անկարելի է ըսել թէ ե՛րբ պիտի ըլլայ: Պարոն Մէյէնտորվ զօրավարը, կարող զինուորի մը տիպարը, երջանիկ է՝ պատերազմի դաշտին վրայ հրամանատարութեան պաշտօն մը ստանձնելուն համար իրեն: Զանազան պատերազմներու մասնակցած է: Հիմա սպայակոյտի քարտէսին վրայ կ'ուսումնասիրէ ձեռք առնուելիք միջոցները՝ իր բանակին շարժումներուն համար. կարելի է որ հաւաքումը Նովկորոտի մէջ կատարուի, վասն զի կարգ մը զօրագունդեր այդ տեղէն հարիւր քիլոմէթր աւելի հեռուն կը գտնուին:

— Հրամանատար զօրավարները 22րդ զօրաբաժնին, որ Ա. զօրաբանակին միացած է, Նովկորոտէն, այսօր, Բեդերսպուրկ ժամանեցին՝ սպայակոյտին հրահանգները ստանալու՝ իրենց զինուորներուն շարժումներուն նկատմամբ:

— Կ'ըսուի թէ Քուրոբաթքինի զօրավարը կ'ուզէ եղեր որ պատերազմը աւարտի ձմեռուընէ առաջ, սակայն այդ տեսակ արագ կարծիք մը կարելի չէ վերագրել անոր: Արդարեւ անձրեւներու եղանակը պիտի սկսի, ամէն տեսակ շարժումներ անկարելի ընծայելով: Սպայակոյտի սպայ մը յայտարարեց թէ ռուսական բանակը, երկու օրէ ի վեր, Լիաօ-Եանկէն ութսուն վերստ հեռու կը գտնուի. յայտնի չէ թէ Լիաօ-Եանկի վրայ՝ պիտի քալէ թէ Մուքտէնի կամ Բորթ-Արթուրի վրայ. Ճապոնները հիմա երեք հարիւր հազար զինուոր ունին, մինչդեռ Քուրոբաթքինի զօրավարին ունեցածը երկու հարիւր տասը հազար է. թիւի այդ նուազութիւնը թոյլ չի տար որ Քուրոբաթքինի զօրավարը յարձակողականի ձեռնարկէ: Կրնայ սակայն 150,000 հոգիով յառաջանալ, գէթ 60,000 հոգի ետին պահելով Լիաօ-Եանկի մէջ. այդ թիւը պիտի աւելնայ ամէն օր երկաթուղիին բերած երկու կամ երեք հազար հոգիով:

— Մոսկուայի մէջ բազմաթիւ սնանկութիւններ կան՝ գործերու աննպաստ ընթացքին հետեւանքով:

ՃԱՊՈՆԻ ՄՐԱԳԻՐՆԵՐԸ

Տեսակցութիւն մը Պարոն Սուէմացուի հետ.— Ճապոնցի դիւանագէտին կարծիքը Ծայրագոյն Արեւելքի կացութեան վրայ.— Ճապոնական յոյսերուն ծրագիրը.— Անդրդուելի վստահութիւն:

Բարիզ, 10 յունիս. — Լոնտոնէն հետեւեալը կը հեռագրեն Բարիզի թերթի մը.— Այս իրիկուն տեսակցութիւն մը ունեցայ Պարոն Սուէմացուի հետ, նշանաւոր պետական մարդը որ երկու անգամ անդամակցած է Ճապոնի նախարարաց խորհուրդին եւ ժամանակէ մը ի վեր Լոնտոն կը գտնուի մասնաւոր պաշտօնով: Իթօ մարքիզին վերջին դահլիճին մէջ, 1901, ներքին գործոց նախարարի պաշտօն կը վարէր: Պարոն Սուէմացու որ Իթօ մարքիզին փեսան է, մտերմական յարաբերութիւններ ունի Միքատոյին եւ Ճապոնի կառավարութեան պաշտօնեաներուն հետ: Անոր կարծիքները իրական արժէք մը ունին: Ահաւասիկ թէ ինչ ըսաւ Պարոնը.

«Նախ կ'ուզեմ համակարծիք գտնուիլ Հանոթոյի [illegible] խօսքերուն զոր ամիս մը առաջ հրատարակեցիք՝ Ֆրանսայի ու Ճապոնի յարաբերութեանց վրայ: Անոր նման ես ալ մեծապէս կը գնահատեմ Ֆրանսայի կառավարութեան ուղիղ եւ վայելուչ ընթացքը Ճապոնի նկատմամբ: Յառաջիկայ շաբթու Բարիզ պիտի երթամ, ուր տասը օրի չափ պիտի մնամ: Այդ կարճ միջոցը հաճելի պիտի ըլլայ ինծի, վասն զի գիտեմ թէ Ճապոնցի մը ըլլալուս համար անհաճութիւն պիտի չպատճառեմ:»

Դէպքերու ընթացքին վրայ Պ. Սուէմացու այս յայտարարութիւնը ըրաւ.

«Գոհ եմ դէպքերուն ընթացքէն, վասն զի մեզի համար շատ լաւ կ'ընթանան, թէեւ մեծամեծ դժուարութիւններ կը քաշենք, մանաւանդ անոր համար որ մեր դէմ ունինք քաջարի եւ հաստատամիտ հակառակորդ մը: Ինչ որ ալ ըլլայ մեր կարծիքը պատերազմին պատճառաւ կամ Ալեքսիէֆ ծովակալին եւ Բեդերսպուրկի մէջ անոր կուսակիցներուն քաղաքականութեանը վրայ, կը վստահեցնեմ ձեզ թէ ամբողջ Ճապոնի մէջ ազնիւ յարգանք միայն կը տածուի ռուս սպաներուն եւ զինուորներուն համար: Պատերազմի սկիզբէն ի վեր մեզ հետ այնքան քաջութեամբ եւ ուղղամտութեամբ կռուեցան որ պատիւ կը բերէ իրենց: Ճապոնական ժողովուրդը որ Ֆրանսականին պէս ասպետական զգացումներով տոգորուած է, առաջինն է մեծապէս գնահատելու Նիքոլա Բ. կայսեր բանակին ազնիւ յատկութիւնները: Գալով ընդհանուր հրամանատարին, անցեալ տարի Ճապոնի մէջ հանդիպեցայ Քուրոբաթքինի զօրավարին: Կը ճանչնանք զայն եւ կը գնահատենք իբրեւ մարդասէր ու ազնիւ զինուոր մը որ պատիւ մըն է այն երկրին համար որուն շահերը կը պաշտպանէ այնքան քաջութեամբ:»

Յետոյ սա խօսակցութիւնը կատարեցին Պարոն Սուէմացուի հետ.

«Բորթ-Արթուրի դէմ ձեր կատարած գործողութիւններէն տեղեկութիւն ունի՞ք:

— «Ոչ, նոր լուր մը առած չեմ, բայց վայրկեանէ վայրկեան շատ կարեւոր լուրերու կը սպասեմ:

«— Թէ՛ ցամաքի եւ թէ ծովի կողմէն պիտի գործէք, այնպէս չէ՞:

«— Լրագիրները այնպէս կ'ըսեն:

«— Բորթ-Արթուրի բերդին վրայ ո՛րքան զինուորով պիտի յարձակիք ցամաքի կողմէն:

«— Գրեթէ հարիւր հազար:

«— Բորթ-Արթուր գտնուող ռուս զինուորներուն թիւը ո՛րքան կ'ենթադրէք:

«— Քսան հազարի չափ:

«— [illegible] ձեր կողմէ մեծ կորուստներու կը սպասէք՝ նոյն տեղը գրաւելու համար:

«— Այո՛, բազմաթիւ մեռել կամ վիրաւոր պիտի ունենանք անշուշտ բայց պէտք է:

«— Ե՞րբ կը յուսաք որ Բորթ-Արթուր անձնատուր ըլլայ:

«— Քիչ ատենէն:

«— Բորթ-Արթուրը գրաւելէ ետքը ի՞նչ պիտի ըլլայ ձեր ծրագիրը: Լիաօ-Եանկի մէջ Քուրոբաթքինի զօրավարին վրայ պիտի յարձակի՞ք:

Պարոն Սուէմացու վայրկեան մը վարանելէ ետքը պատասխանեց.

«— Ո՞վ ըսաւ ձեզի թէ միեւնոյն ժամանակ թէ՛ Բորթ-Արթուրի եւ թէ Լիաօ-Եանկի մէջ ռուսական բանակին վրայ պիտի չյարձակինք:

«— Արդեօք կրցա՞յ լաւ հասկնալ: Ըսել կ'ուզէք որ Ճապոնները թէ՛ Բորթ-Արթուրի եւ թէ Քուրոբաթքինի զօրավարին վրայ պիտի յարձակին միեւնոյն ժամանակ:

«— Վճռաբար չեմ ըսեր, սակայն պատճառ մը չեմ տեսներ թէ ինչո՛ւ այդպէս չընեն:

«— Այդ պարագային, ընդունելով որ Բորթ-Արթուրը գրաւէք եւ Քուրոբաթքինի զօրավարին ալ յաղթէք Լիաօ-Եանկի մէջ, պիտի շարունակէ՞ք յառաջանալ դէպ ի հիւսիս:

«— Անշուշտ:

«— Մինչեւ Խարպին պիտի երթա՞ք:

«— Ատիկա չեմ գիտեր: Լիաօ-Եանկ շատ հեռու է Խարպինէն:

«— Պիտի ամրացնե՞ք Մուքտէնը:

«— Ոչ, Մուքտէնի մէջ չէ: Ռազմագիտական դիրքեր պիտի գտնենք Մուքտէնի հիւսիսային կողմէն քիչ մը հեռուն:

«— Վլատիվոսթոք պիտի երթա՞ք:

«— Անշուշտ:

«— Ընդունինք թէ Վլատիվոսթոքը եւ նոյն իսկ Խարպինը գրաւէք, Բորթ-Արթուրէն զատ, եւ թէ Խարպինի երկաթուղին դէպ ի հարաւ ու արեւելք ձեր ձեռքը ըլլայ, այդ պարագային հարկ եղած միջոցները պիտի ունենա՞ք հոն կենալու եւ ինքզինքնիդ պաշտպանելու ռուս զինուորներուն դէմ որոնք արեւմուտքէն պիտի զրկուին՝ ձեզ հեռացնելու համար:

«— Երբ պատերազմի կը պատրաստուէինք՝ ատոնց ամենուն վրայ խորհեցանք:»

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՐԴԻՒՆՔՆԵՐԸ

Ճապոնի առեւտրական կացութիւնը. — Շոգենաւային երթեւեկութիւնները.— Միթինկ մը. — Վլատիվոսթոքի մէջ. — Թէյերը:

Բարիզ 10 յունիս. — Ճապոն պէտք էր սպասել թէ, իր տնտեսական մասնաւոր վիճակին բերմամբ, անմիջական աննպաստ ազդեցութիւն մը պիտի գործէ իր վրայ պատերազմը: Բամպակներու ներածումը տարեկան 160 միլիոն ֆր. է եւ շաքարը՝ 50 միլիոն: Չորս ամիսէ ի վեր առեւտրական գրեթէ բոլոր շոգենաւերը զինուորներու փոխադրութիւն կը կատարեն, եւ օտար շոգենաւերն ալ չեն ներկայացած՝ Ճապոնի պահանջած երկրին կեանքին անհրաժեշտ եղած անդեղէններուն ժամանումը: Ասկէ առաջ կուգայ տեսակ մը տագնապ որ պատերազմին հետ միայն պիտի վերջանայ: Ճապոնի յառաջդիմական կուսակցութիւնը վերջերս միթինկ մը գումարեց, ուր խօսուեցաւ այդ անհաճոյ կացութեան վրայ: Օքումա կոմսը կոչում ըրաւ վաճառականներու եւ սեղանաւորներու երկրասիրութեանը՝ որոնք կը գանգատէին թէ կործանումի սպառնալիքին տակ կը գտնուին:

— Վլատիվոսթոքի շուրջը պատահած դէպքերուն հետեւանքով ժողովուրդը կը հեռանայ քաղաքէն: Շատ մը բնակարաններ ձրիաբար տրուած են՝ պայմանով որ պահպանուին անոնց կողմէ որոնք միշտ կ'ուզեն քաղաքէն չհեռանալ: Ուտելիքները տարապայման սուղ են. գինի բացարձակապէս չկայ: Պահանջատէրերը վճարել կուտան անշարժ եւ շարժուն ինչքեր, սակայն գնող չկայ: Քանի մը շահաղէտներ գրեթէ ոչինչ գինով կարեւոր առարկաներ կը գնեն, եւ շատ մը վաճառականներ կործանած են:

— Թէյի չինացի վաճառականներուն պաշտօնապէս ծանուցուեցաւ ռուս կառավարութեան կողմէ թէ բանակներու [illegible] պատերազմի արգիլեալ նիւթ չեն նկատուիր: Թէյի փոխադրական ընկերութիւններուն զինուորներ պիտի ուղեկցին՝ զանոնք պաշտպանելու համար:

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 13 մայիս. — Բինկ-Բոյէն կը հեռագրեն թէ հետզհետէ կը յառաջանայ Ճապոններու յարձակման շարժումը Բորթ-Արթուրի քաղաքին դէմ: Ճապոնական զինուորներ յաջողեցան թնդանօթներ զետեղել Բորթ-Արթուրի շրջակայ բարձունքներուն վրայ:

— Շանկայէն կը հեռագրեն թէ Շթաքէլպէրկ զօրավարին հրամանատարութեանը տակ գտնուած ռուսական զօրաբաժինը, Ճապոններուն հետ կատարուած ընդհարումի մը հետեւանքով, Թա-Շի-Շան քաշուեր է:

—Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն Մոռնինկ Բոսթի թէ Քուրոբաթքինի զօրավարը, [illegible] զօրաբաժինով մը, սկսեր է յառաջանալ՝ Բորթ-Արթուրի պաշարումը վերցնելու համար:

ԲԱՐԻԶ. — Ռուսերը Սոյցուի մէջ յարձակեցան Հանկ-Հենկ-Զանկ գացող ճապոնական զինուորներու բազմաթիւ խումբի մը վրայ, զոր բոլորովին բնաջինջ ըրին:

— Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Քուրոբաթքինի զօրավարը թէեւ ետ կեցեր է Բորթ-Արթուրի համար օգնական զինուոր զրկելու գաղափարէն, սակայն իր տրամադրութեանը տակ գտնուած զինուորներուն մէկ մասը անջատեր է Վլատիվոսթոք զրկել, ուր պիտի միանան Լինէվիչ զօրավարին զօրաբանակին:

— Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Քուրոբաթքինի զօրավարը յարմար չէ գտեր իր տրամադրութեանը տակ գտնուած զինուորներով յարձակողականի ձեռնարկել Քուրոքի զօրավարին դէմ, որով Լիաօ-Եանկ գտնուած պաշարները եւ ռազմամթերքները Մուքտէն տանիլ տուեր է՝ Շթաքէլպէրկ զօրավարին հրամանատարութեամբ զրկուած զօրախումբին միջոցաւ:

ԼՈՆՏՈՆ. — [illegible] առնուած վերջին տեղեկութեանց նայելով՝ Բու-Լան-Թիէնի մօտ կատարուած ճակատամարտին մէջ Ռուսերը ութը հարիւր հոգիի կորուստ ունեցեր են:

— Քուրոքի զօրավարը իր յառաջացումը չի շարունակեր, վասն զի նոր զինուորներու ժամանումին կը սպասէ: Օքու զօրավարն ալ, թէ՛ Բորթ-Արթուրի պաշարման եւ թէ ետեւի կողմը պաշտպանելու համար, նոր զինուորներու ժամանման կը սպասէ:

ԲԱՐԻԶ.— Բեդերսպուրկէն տեղեկութիւն կը հաղորդեն թէ Քուրոբաթքինի զօրավարին դիրքը պիտի բարւոքի, եթէ նոր օգնութիւններ ստանայ:

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Կայս. Ուքազ մը կը հրամայէ անմիջապէս երկու նոր զօրաբանակներ կազմել, Ծայրագոյն Արեւելք ղրկուելու համար:

ԲԱՐԻԶ.— Բեդերսպուրկէն հասած լուրեր կը ծանուցանեն թէ Բորթ-Արթուրի ռուսական նաւատորմիղը կը պատրաստուի դէպ ի դուրս յարձակում մը ընել, ճապոնական նաւատորմին հետ կռիւ բռնելու համար:

ԼՈՆՏՈՆ.— Չէ-Ֆուէն անգլիական աղբիւրէ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Ճապոնները չորս անգամ յարձակեր են Լիաօ-Եանկի շրջակաները, բայց Ռուսերուն կողմէ ետ մղուեր են մեծ կորուստով:

ԲԱՐԻԶ.— 150,000 ճապոնական զինուորներ Լիաօ-Եանկի վրայ կը քալեն, Քուրոբաթքինի զօրավարին դէմ:

ԼՈՆՏՈՆ.— Թօքիօյէն կը հեռագրեն թէ ճապոնական նոր զօրաբանակ մը պիտի ղրկուի Լիաօ-Թանկի պարանոցը:

— Զրոյց կայ թէ Քուրոբաթքինի զօրավարը համոզուած ըլլալով թէ անկարելի է ազատե՛լ Բորթ-Արթուրը, ետ կեցեր է զօրաբանակ մը օգնութեան ղրկելու մտադրութենէն:

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՎԱՏԻԿԱՆ

Անակնկալ կարծիք մը. — Քոնքորտան. — Պիոս Ժ. անոր դադարումը կ'ուզէ:

Վիեննա, 10 յունիս. — (Թայմզի թղթակցէն).— Միշտ իրազեկ աղբիւրէ մը հետեւեալը կ'իմանամ Վատիկանի ընթացքին նկատմամբ Ֆրանսայի կառավարութեան եւ Իտալիոյ հանդէպ. — Պապը եւ Մէրրի տէլ Վալ կարտինալը կատարելապէս համաձայնած են: Կ'ուզեն որ Ֆրանսայի հետ քոնքորտան դադրած հռչակուի, վասն զի փափաքող են մաքրել Ֆրանսայի եպիսկոպոսութիւնը խզումէն ետքը եւ այդ կերպով կը յուսան աւելցնել Եկեղեցիին ազատութիւնը եւ ազդեցութիւնը Ֆրանսայի մէջ: Պիոս Ժ. [illegible] է Վիլհէլմ կայսեր եւ Գերմանիոյ մէջ կաթոլիկ կեդրոնին ընթացքին համար: Իտալիոյ գալով, [illegible] պիտի շարունակէ վերջերս [illegible] մէջ ըմբռնուած քաղաքականութիւնը այն այցելութեան առթիւ զոր Սըլվանիա կոմսը տուաւ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին, ուրիշ բան եթէ Իտալիոյ կառավարութիւնը երկուստեք չճանչնար: Վատիկան մեծապէս կը գնահատէ Մարկրիտա մայր-թագուհիին ազդեցութիւնը, բայց Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին նկատմամբ Վատիկան կատարելապէս վստահ չէ, քանի որ թագաւորը շատ զգուշական ընթացքի մը մէջ կը գտնուի Վատիկանի հանդէպ եւ իր կարծիքները իրեն կը վերապահէ:

ՏՈՒՔԹ. Պ. Մ. ԱՓՐԻԿԵԱՆ

Մասնաւոր բժիշկ Վիեննայի համալսարանի Նօթնակէլի Քլինիքին մէջ, կը ծանուցանէ թէ, տեղւոյն մասնագէտ Բրոֆէսէօրներուն հետ բժշկական խորհրդակցութիւն կը կատարէ իրեն դիմող հիւանդներուն վրայ: Հասցէն է Dr. Paul Afrikian

---

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 85

ԲԻԷՐ ՄԱԷԼ

ՍԻՐՈՅ ԱՆՏԱՌԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԳԻՇԱԿԵՐ ՄԱՐԴԸ

Ե.

ՊԱՏՈՒՈՅ ԳԻՆԸ

Տգեղ հեռանկար մը աչքին առջեւ պարզուած էր, երբ տիկին տը Քէրհուարըն կարդացած էր նօտարին կեղծուած, այլ [illegible] գրուած ըլլալու երեւոյթը ունեցող նամակը: Այն մոլի ու չար մարդն, որ այդ աղիտաբեր լուրերը բերած էր կոմսուհիին, ինք ալ հանդիսատես եղած էր այդ բարոյական թշուառութեան, իր տիրոջ [illegible] ձեռքով նամակ գրելը տեսնելով: Յետոյ, ձեռքը անցնելու պէս նամակը, ճարտարօրէն բացած էր պահարանը եւ նամակին պարունակութիւնը կարդացած էր տարիքը եւ դիրքը ունեցող մէկու մը վայելող ուշադրութեամբ:

Վերջնագիր մըն էր ատիկա: Կոմսուհին գիտէր թէ ո եւ է շնորհ պէտք չէր սպասել այն մարդէն, որ իր թշնամին դարձուցած էր հիմա: Մահը հոգիին մէջ, չափազանց տկարացած, բայց մինչեւ վերջը ուզելով պահել արժանապատուութեան երեւոյթները, հանդարտօրէն պատասխանեց գրագիրին.

— Շա՛տ լաւ, տղաս: Պարոն Պրիւլէի ըսէք որ, իրեն պիտի գրեմ կամ թէ պիտի գամ զինքը տեսնեմ կէս օրէն յառաջ:

Ու, շատ բարեացակամ վարուելով— թերեւս դիւանագիտօրէն— հրամայեց որ գրագիրին ճաշ տրուի:

Բայց երբ իր սենեակը քաշուեցաւ ու ինքզինքը գտաւ անհերքելի ճշմարտութեան հանդէպ, ամէն արտաքին ձեւէ ու [illegible] զերծ, աթոռի մը վրայ ինկաւ ջախջախուած, ու աչքերը չոր, ականջները բզզիւններով լեցուած, քանի մը վայրկեան անշարժ մնաց, առանց մտածելու, չհամարձակելով զինքը հարուածող դժբախտութեան նայիլ:

Խելայեղ ու սարսափահար եղած էր: Դիմադրելու գաղափարն իսկ մտքէն չանցաւ բնաւ: Վատ էր ինք. նոյն իսկ յանդգնութեան յատուկ արիութիւնն իսկ չունէր. ու նօտարին ծրագիրներուն առջեւը առնելու համար, չփորձեց անոր պաշտօնակիցներուն միջնորդութեան դիմել, անշարժ կալուածներու կամաւոր վաճառում մը կատարելու նպատակաւ:

Այս պատուաւոր միջոցներէն եւ ոչ մէկը ուզեց գործադրել. Թէ՛ կամքը եւ թէ կորովը կը պակսէր իրեն:

Մէկ միջոց միայն գտաւ, միակը որ կարենար երեւոյթները փրկել եւ նուաստացումը հեռացնել, այն է Իվոնի ամուսնութիւնը:

Ու առանց ուրիշ խորհրդածութեան, այն մեքենական մղումով զոր կ'ունենան խեղդուելու վրայ եղող մարդիկ, իրենց ազատարարներուն կառչելով եւ փրկութիւննին վտանգելով, աղջկան վրայ ինկաւ կոմսուհին, ու հեռագիր մը ուղղեց անոր: Գիտէր որ Իվոն անձնըւէր եւ երկար ատենէ ի վեր իրազեկ ըլլալուն, անհրաժեշտ բացատրութենէ մը խոյս չպիտի տար, եւ առաջին կոչին իսկ պիտի պատասխանէր:

Տիկին տը Քէրհուարըն չէր սխալած. պարագաներուն շնորհիւ պատրաստուած, մտքով ու մարմնով խոնջ, կէս մը յաղթուած գրեթէ Իվոն վազած եկած էր:

Կոմսուհին միջոց իսկ չտուաւ որ Իվոն ինքնամփոփուի: Մանկամարդ աղջիկը դեռ չճաշած, արդուզարդ ընելու վրայ էր, անհրաժեշտ երկար ճամբորդութենէ մը յետոյ, մանաւանդ գիշեր ատեն, մայրը սենեակէն ներս մտաւ յանկարծ:

Իվոն իր հայելիին առջեւ կայնած էր, կէս մը հանուած, հարկ եղած լուացումները կատարելու զբաղած:

Մօրը ներս մտնելը տեսնելով, Իվոն հասկցաւ թէ գերագոյն պայքարի ժամը հնչած էր, ու խեղդուկ ձայնով մը, հարցուց.

— Մայրիկ, ի՞նչ էր շարժառիթը ձեր հեռագրին, ի՞նչ էր պատճառը այդ յեղակարծ կոչին:

Կոմսուհին մօտեցաւ նայուածք մը ձգեց իր շուրջը, խնամով գոցել տալով դուռը: Յետոյ, դէպի մանկամարդ աղջիկը յառաջանալով, գրեթէ թատերական շարժուձեւով մը եւ ուռուցիկ խօսքով մը, գոչեց.

— Իվոն, զաւակս, կորսուա՛ծ ենք:

Ժպիտ մը— զարմանալի՝ նմանօրինակ պարագաներու մէջ, հեգնութենէ եւ դառն թերահաւատութենէ ձեւացած— նշմարուեցաւ օրիորդ տը Քէրհուարընի շրթունքներուն վրայ: Չկրցաւ իր առաջին շարժումը զսպել եւ ուշադրութիւն չընծայեց իր բերնէն արտաբերուած խիստ բացագանչութեան.

— Պա՜հ, կը հաւատա՞ք, մայրիկ: Հիմակուընէ աւելի կորսուա՞ծ ենք:

Կոմսուհին սարսռաց եւ քայլ մը ընկրկեցաւ: Իվոնի այդ ծաղրանքը կը սարսափեցնէր զինքը: Նօտարին սպառնալիքէն յետոյ այս ծաղրանքը կու գար ապտակել իր իմացականութեան վերջին ուժերը, ու Իվոն, իր կարգին անարգուած, կրցաւ լիմարութեան նշոյլ մը տեսնել մօրը խոշորցած աչքերուն մէջ:

Մէկ քայլ առաջ գնաց, եւ իր մերկ թեւերով շրջապատելով զայն սիրալիր կերպով, հոգածութեամբ յարեց.

— Օ՜հ մայրիկ խօսեցէք: Կը խոստովանիմ յանցանքս, այսպիսի պարագայի մը մէջ, նմանօրինակ նիւթի մը վրայ ծաղրական շեշտով խօսելուս համար, մինչ ծանրակշիռ բաներ ունիք ինծի հաղորդելիք:

— Օ՜հ շատ ծանրակշիռ, մրմնջեց խեղճ կինը, թիկնաթոռին վրայ նետելով ինքզինքը, ուր իր աղջիկը առաջնորդած էր զինքը: Կ'երդնում որ շատ անիրաւ գտնուեցար, այդ մասին ծաղրական շեշտ մը գործածելով: Կը կրկնեմ թէ կորսուած ենք ալ հիմա:

— Ա՜հ, դարձեալ այն մարդն է որ մեզ կորստեան կը մատնէ, ըսաւ Իվոն [illegible]:

— Իր իրաւունքներն է զոր կը գործածէ, պատասխանեց կոմսուհին ճիգով:

(Շարունակելի)

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Արշիպեղագոսի կղզիներու Նաքսոնդին Լէրոս գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Բիլմեր գաւառակին գայմագամ Ապտուլլահ պէյ, որուն յաջորդեց Լէրոսի գայմագամ Մուհարրէմ փաշա:

—Սալոնիքի ատեանին տրուեցաւ Պետական Խորհուրդին դիւանին քարտուղարներէն Ճեմալէլ Համտի պէյի:

—Երրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Թնդանօթարանի վերատեսչութեան թիկնապահներէն հազարապետ Սալիհ էֆ.ի: Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ պետական Խորհուրդին վերաքննիչ ատեանին օգնական Ահմէտ Բեսիմ էֆ.ի:

—Ապատարարի չքանշան՝ ատենապետութեան նախագահութեան թիկնապահներէն հազարապետ Ռամազան էֆ.ի:

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ, անցեալ օր, Երէնքէօյի իր ամարանոցէն կառքով երբ կ'երթար, կառքը դիպուածով շրջեցաւ եւ Ն. Վսեմութիւնը թեւէն վնասուեցաւ, որով ամարանոցը դարձաւ եւ հարկ եղած դարմանները եղան: Կիրակի օրն ալ այդ պատճառաւ չկրցաւ ներկայ գտնուիլ Նախարարաց Խորհուրդին: Վեհ. Սուլթանը իմանալով, բարեհաճեցաւ պալատական պաշտօնատարներ ղրկել Ն. Վսեմութեան պարագանը. Նաեւ հրամայեց որ քանի մը օր հանգիստ ընէ:

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ ֆրանսական նաւատորմին հրամանատար դէր-ծովակալ Կուրտոն, ինչպէս ծանուցինք, երէկ առաւօտ իր հետեւորդներով Պոլսոյ Նաւահանգիստէն մեկնեցաւ Լինոուա յածանաւով՝ ժամ 1ին մօտ: Կայս. Իրատէի մը համաձայն, հիւրամեծար Մէմէտ Ալի եւ Նուրէտտին պէյերը մինչեւ Իզմիր ուղեկցեցան հիւրերուն:

—Կայս. Իրատէի մը համաձայն Խարիճիէի արարողապետ Ղալիպ պէյ Լինոուա յածանաւը երթալով, ողջերթ մաղթեց Կուրտոն դէր-ծովակալին որ Ղալիպ պէյէն խնդրեց իր երախտագիտութիւնները մատուցանել յառ Կայս. Գահոյից:

—Դէր-ծովակալը Տարտանէլ ժամանելուն, հեռագիր մը ուղղելով Կայս. Պալատ, երախտագիտութիւն յայտնեց, Կ. Պոլսոյ մէջ իրեն եղած սիրալիր ընդունելութեանց համար:

—Լինոուա երէկ գիշեր Իզմիր ժամանեց: Այս իրիկուն Այտընի կուսակալը ճաշկերոյթ մը պիտի տայ ի պատիւ դէր-ծովակալին:

— Լինոուա Իզմիրէն Կ. Պոլիս եկած ատեն Մեթիլլի հանդիպեր եւ թնդանօթներով ողջուներ է օսմ. բերդը, ուրկէ փոխադարձաբար պատասխանուեր է: Լինոուա նաեւ Մեսուտիէ զրահաւորին հետ ողջոյններ փոխանակեր է: Արշիպեղագոսի կղզիներու Նաքսոնդին կուսակալ Ապէտին փաշա մասնաւոր պաշտօնատարի մը միջոցաւ բարի գալուստ մաղթեր է Կուրտոն դէր-ծովակալին: Նաւային Ֆէրիտ Էպէթ փաշա Լինոուա յածանաւը այցելելով մեծ պատիւներով ընդունուեր է: Քիչ ետքը Կուրտոն դէր-ծովակալը իր հետեւորդներով Մեսուտիէ զրահաւորը գացեր եւ մեծ պատիւներով ընդունուեր է: Դէր-ծովակալը, Էպէթ փաշայի առաջնորդութեամբ այցելեր է զրահաւորին ամէն կողմերը. մեկնած պահուն գոհունակութիւն յայտներ է ստացած ընդունելութեանը համար:

— Կայս. Իրատէի մը համաձայն, Հաճի Պեքիրի խանութը պատրաստուած շաքարեղէններ, ինչպէս նաեւ լաւ տեսակ ծխախոտ պատրաստուած սիկառէթներ կիրակի օրը ղրկուեցան Կուրտոն դէր-ծովակալին:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ Վիլհէլմ կայսեր գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, վաղը գերմանական աղօթքներ պիտի կատարուին եւ շնորհաւորական ընդունելութիւններ պիտի ըլլան դեսպանատան մէջ:

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. — Անգլիոյ դեսպանը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին եւ արտաքին գործոց Նախարարին հետ:

— Ամերիկեան դեսպանը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ արտաքին գործոց Նախարարին հետ:

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ Ֆէրտինանտ իշխանը որ հիմա Վիէննա կը գտնուի, մօտերս Սօֆիա պիտի դառնայ:

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.— Սապահ կ'իմանայ, թէ ծովային առեւտրական դատարանը սնանկ հռչակեր է Պոլիս Թաշ խան թիւ 36 թիւ սենեակը հաստատուած Իլիատիս եւ Ընկերութիւնը՝ մայիս 20էն սկսեալ:

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպան Պ. Կրիպարիս, կիրակի օրը դեսպանատան պաշտօնեաներէ մէկ քանիին հետ, Հէյպէլի երթալով այցելեց տեղւոյն կայս. գործարանը, ուր հարկ եղած պատիւներով ընդունուեցաւ: Դեսպանը եւ հետեւորդները իրիկուան Կ. Պոլիս վերադարձան:

Կ. ՊՈԼՍՈՅ մէջ հաստատուելիք օտար լեզուներու յատուկ լիսէական վարժարանին ծրագիրը հեղինակն է Պ. Ի. Էվէնէնիտիս:

ԱՒՍՏՐԻՈՅ դեսպանատունը Ենիքէօյի ամարանոց փոխադրուեցաւ:

ԱՆՏԱՌՆԵՐԸ.— Պետական Խորհուրդը քննեց այն կանոնագիրը որ կարգ մը տրամադրութիւններ կը պարունակէ անտառները եւ մանաւանդ եղեւիններ փճացնող որդերու ջնջման մասին: Պետական Խորհուրդը կարգ մը փոփոխութիւններով ընդունելէ ետքը այդ կանոնագիրը եւ ըստ այնմ տեղեկագրեց Մեծ-Եպարքոսին: Նոյն կանոնագիրը կը տրամադրէ որ ժողովուրդը, ինչպէս մորեխի համար կ'ըլլայ, այդ որդերբոյները երկայն մկրատներու միջոցաւ: Մեծ-Կղզիի եղեւնի անտառներուն մէջ այդ դրութիւնը կը գործադրուի եւ մեծապէս օգտակար կ'ըլլայ:

ՀԵՏԵՒԱԿ զինուորներու մարզիչ գերմանացի Բամբերֆէլտ փաշա, երէկ, արձակուրդով Պերլին ուղեւորեցաւ:

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպանատունը, այսօր, Պէօյիւքտէրէի ամարանոցը կը փոխադրուի:

ՍԱԼԻՀԼԻԻ մէջ, անցեալ շաբթու, անձրեւ եւ կարկուտ տեղացեր է՝ այգիներուն քիչ մը վնասելով:

ՎԱՌՆԱՅԷՆ երէկ Կ. Պոլիս ժամանեցին Բուլկէրէ 132 խումբ գաղթականներ:

ԱՅՏԸՆԷՆ կը գրեն թէ տասը աւազակներ լեռը առեր են Հաճի Իպրահիմօղլու Մէհմէտ պէյի զաւակը՝ Րուշդի էֆ.ն զոր արձակելու համար հազար ոսկի փրկանք կը պահանջեն:

ՅՈՒՆԱՐԷՆ Նէա Էֆիմերիս լրագիրը այսօրէն ընթացքի մէջ գտնուելուն համար շաբաթ օրուընէ սկսեալ անպայման կերպով դադարման դատապարտուեցաւ:

ՍՕՖԻԱՅԻ առեւտրական դանքային պաշտօնեաներէն մէկը, կ'ըսէ Սապահ, կարեւոր գումար մը իւրացնելով օտար երկիր փախեր է:

ՍԻՐՔԷՃԻԻ կողմը կոզովագործ Նշանի տղեկը, ինը տարեկան Պօղոսը, խանութին վրայի սենեակէն հինգ կանգուն բարձրութենէ մը փողոց իյնալով վիրաւորուեցաւ:

ՊԱԼԱԹՈՒ Թաղին մէջ հրեայ մաղվաճառ Մէնախէմի աղջիկը, ինը տարեկան Լինէ, կրակարանի մը մօտ գտնուած պահուն հագուստները բռնկեցան եւ մարմինը զանազան մասերը ծանրապէս վիրաւորուեցան: Աղջիկը հիւանդանոց տարուեցաւ:

ՍՊԱՍՈՒՀԻԻ ՄԸ ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ.— Յոյն աղջիկ մը Էֆթէլբիա որ տուներու մէջ սպասուհիութիւն կ'ընէ, վերջերս Ինկեթէյոս անուն երիտասարդի մը սիրային յարաբերութիւններէն հրապուրուեցաւ: Երիտասարդը տուն մը տարաւ զայն: Յարաբերութիւնները շարունակուելով աղջիկը յղի մնաց: Երիտասարդը դայեակէ մը դեղ առնել տուաւ եւ վիժում առաջ բերաւ, բայց ինք անհետացաւ: Էֆթէլբիա հասկնալով որ խաբուած է, ծնած զաւկին մարմինը ամանի մը մէջ դրաւ եւ Բերայի ոստիկանութեան դիմեց: Խուզարկութիւն կը կատարէ դայեակը եւ երիտասարդը գտնելու համար:

ԹԱՐԱՊԻՈՅ մէջ կիրակի օրը վարձու կառքի մը ձին խրտչելով սկսաւ արշաւել: Հէծելազօրքի սպայ մը Էմին պէյ որ ձի հեծած կ'երթար, տեսնելով որ երկու տղաք կառքին տակ պիտի մնան, իսկոյն ձիէն վար իջաւ եւ զանոնք ազատեց, բայց ինք գետինը ինկաւ եւ կողերէն, գլխէն ու դէմքէն վիրաւորուեցաւ: Հարկ եղած դարմանները եղան Էմին պէյի, որուն վիճակը հիմա բաւական լաւ է:

ՍԱԼՄԱԹՈՄՐՈՒԿ բնակող հիւսն Նաւիի կինը, որ լուացարար էր, միւս կողմէ էրկանը ընթացքէն ալ ձանձրացած էր, վասն զի ամէն իրիկուն գինով կու գար եւ զինքը կը ծեծէր: Էլէնի յուսահատած առջի իրիկունը ինքզինքը ծովը նետեց Պալաթու Նաւամատոյցէն, բայց շուտով ազատուեցաւ:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Շաբաթ գիշեր, Բանկալթիի Jardin des fleurs պարտէզին մէջ, Մնակեան էֆ.ի Թատերախումբին ներկայացուցած՝ ԶԱՅԶԱՅ երգախաղ հանդիսականներու ստուար բազմութիւն մը համախմբած էր: Երգչուհիի մը կեանքին եւ սէրերուն շուրջը դարձող այդ գեղեցիկ տաղը շատ յաջող կերպով ներկայացուեցաւ: Զազայի դերը կատարեց Տիկին Աղնիւ, շատ գնահատելի կերպով:

Յառաջիկայ շաբաթ գիշեր՝ նոյն պարտէզի Թատրոնին մէջ՝ Հասան էֆ.ի օսմ. զաւեշտախումբը պիտի տայ իր առաջին ներկայացումը, հետաքրքրաշարժ ու զբօսալի Թատերախաղեր ներկայացնելով:

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.— 5% Օսմ. մաքսային փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ այդ պարտաթուղթերուն թիւ 24 կտրօնները, որոնց պայմանաժամը 1898 յուլիսին կը լրանայ, ջնջուած պիտի նկատուին, եթէ չգանձուին մինչեւ յառաջիկայ 30/13 յուլիս:

2—6

* *

1890ի 5% փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ այդ պարտաթուղթերուն 4 թիւ կտրօնները, որոնց պայմանաժամը կը լրանայ 1898ին, ջնջուած պիտի նկատուին, եթէ չգանձուին մինչեւ 30/13 յուլիս 1904

2—6

* *

ԱԶԴ.— Կանոնագրին 29րդ յօդուածին համաձայն, բաժնետէրերու ընդհանուր ժողովը պիտի գումարուի յունիս 29, չորեքշաբթի օրը, Լոնտոն, Ուինչէսթըր Հաուզ, Օլտ Պրոտ Սթրիթ, կէսօրէն ժամ մը յետոյ, մատակարարին տեղեկագիրը լսելու, 1903 դեկտեմբեր 31ին վերջացող հաշիւները ընդունելու, շահաբաժինը որոշելու, եւ ընդհանուր մասնախմբին պաշտօնավարութեան պայմանաժամը լրացած անդամներուն տեղ նորեր ընտրելու համար: Կանոնագրին 27րդ յօդուածին համաձայն, բաժնետէրերը ժողովին կը հրաւիրուին անոնք որ առնուազն 30 բաժնեթուղթ ունին եւ զանոնք աւանդ դրած են Կ. Պոլսոյ կեդրոնատեղին կամ արտասահմանի մասնաճիւղերուն եւ գործակալութիւններուն մօտ (Լոնտոն, 26, Թրոկմորթըն Սթրիթ) ժողովին գումարման թուականէն տասը օր առաջ:

Կ. Պոլիս, 1 յունիս   5—15

ՆՈՐ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ
ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԻ

67. Աղքատ եւ կարօտ մարդոց եւ կրթական, կրօնական եւ բարեգործական հաստատութեանց տրուած նպաստի ընկալագիրները եւ անոնց արձանագրութեան վերաբերեալ թուղթեր:

68. Շերամի հունտերուն Թելախի ընելու մասին տրուած արտօնագիրներ:

69. Ոչխարի տուրքի Թեզքերէները:

70. Պանդոկատէրերուն եւ օթելի տէրերու կողմէ տրուած զեկուցագիրներ:

71. Գիւղի պահապաններուն տրուած թեզքերէներ:

72. Պոլսոյ արուարձաններուն մէջ Թրամուայի, ապրանք քաշելու, առաքման, կառքի եւ մթերանոցի բաւականներ:

73. Կարօտ երկրագործներու բաշխուած սերմերու վերաբերեալ ընկալագիրները եւ երաշխաւորագրին վրայ տրուած ծանօթութիւններ:

74. Իմամներու միջոցաւ կարօտներու բաժնուած հացի եւլն.ի իլմուխապերներ:

75. Կարօտ եւ աղքատ մարդոց վիճակը իրենց բնակած տեղերուն մէջ իլմուխապերով հաստատողներու մասին Պետական Խորհուրդէ, դատարաններու ժողովներու եւ տեղական կառավարական պաշտօնատարներու կողմէ տրուած վճիռներ եւ տեղեկագիրներ:

76. Ընտրական տեղեկագիրները:

77. Ընկերութեանց տարեկան ընդհանուր ժողովներու առթիւ հրատարակուած տպագրեալ տեղեկագիրներ եւ ծրագիրներ:

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՀԱՏՈՒԱԾ

Տուրքին վճարման եղանակը

Ա. Բաժանում. — Դրոշմատուրքի պուլերը

Յօդ. ԻԹ. — Այլեւայլ տեսակ եւ կարգի շինուելիք եւ նմոյշները այս կանոնագրին կցուած դրոշմատուրքի պուլերը՝ այս կանոնագրին մէջ ուրիշ կերպով դրոշմաւորելը չնշանակուած ամէն տեսակ թուղթերու, մուրհակներու եւլն.ի տուրքի վճարման մասին կը գործածուին: Ուզուած արժէքով մէկ հատ դրոշմաթուղթ չգտնուած պարագային՝ մուրհակին ենթակայ եղած դրոշմատուրքին համաչափ արժէքով զանազան դրոշմաթուղթեր կրնան փակցուիլ:

Յօդ. Լ. — Փակցուած դրոշմաթուղթերը պէտք է գտնուին ստորագրուած մուրհակին թէ՛ ստորագրութեան կամ կնիքին եւ թէ թուականին կամ ընկերութեանց, պանքերու եւ վաճառատուներու կողմէ գործածուած թառակոնսար եւ կնիքով ստորագրութեան վրայ: Բազմաթիւ դրոշմաթուղթեր փակցուած պարագային, իւրաքանչիւրը վերոյիշեալ ձեւով եւ անջատօրէն պիտի ջնջուի, եւ կամ թէ դրոշմաթուղթերուն մէկը այս ձեւով եւ միւսներուն վրայ ալ միեւնոյն գրով եւ տառով համապատասխան թուական պիտի դրուի: Կնիքով ստորագրութիւնը, եթէ անունը միայն կը պարունակէ, դրոշմաթուղթին վրայ ալ զատ թուական պիտի դրուի:

Յօդ. ԼԱ. — Օտար երկիրներէ ներածուած առեւտրական թուղթերուն կցուելիք դրոշմաթուղթերը, յիշեալ թուղթերը ամէնէն առաջ ձեռք բերողներուն կողմէ պէտք է ջնջուին, երեսուներորդ յօդուածին մէջ գրուած պայմաններուն համաձայն: Երրորդ անձի մը կողմէ այդ մուրհակներուն ընդունելութիւնը հարկ եղած պարագային, այդ երրորդ անձը պէտք է փակցնէ դրոշմաթուղթերը եւ զանոնք ջնջէ, վերոյիշեալ պայմաններուն մէջ:

———

Բ. Բաժանում.— Արտասովոր դրոշմ

Յօդ. ԼԲ.— Ստորեւ նշանակուած թուղթերուն եւ մուրհակներուն վրայ, փոխանակ դրոշմատուրքի պուլ փակցնելու, դրոշմ ալ կրնայ զարնուիլ:

1. Ընկալագիրները եւ անդորրագիրները:
2. Չէքերը եւ ի հրամանի վճարելի տոմսակները:
3. Սակարանի եւ առեւտրական պարտօնները:
4. Նօթաները եւ հաշուեցուցակները:
5. Հաշուեթուղթերը եւ հաշուընթացները:
6. Աւանդի մուրհակներ:
7. Երկաթուղիի իլմուխապէրներն ու փոխադրութեանց թուղթերը:
8. Ճամբորդի տոմսակները:
9. Մանիֆէսթօները, քոնէսըմանները եւ նաւավարձքի պայմանագիրները:
10. Մաւունաներու մէջ բեռցուած ապրանքի հակերու պորտօնները:
11. Ապահովագրական ընկերութեանց պայմանագիրները եւ յայտագիրները:
12. Ծանուցումները եւ ծանուցմանց վերատպութիւնները:
13. Վերոյիշեալ թուղթերուն պէս ամէն տեսակ տպագրուած թուղթեր:

Յօդ. ԼԳ.— Արտասովոր դրոշմին 2, 5, 10 եւ 20 փարանոց տեսակները կարմիր, իսկ 1, 2, 3, 4, 5 եւ 25 դրուշնոցները կապոյտ պիտի ըլլան: Դրոշմատուրքը կանխիկ կը գանձուի եւ հարիւրին 5 զեղչ ունի: Արտասովոր դրոշմի համար՝ Հանր. Պարտքի Վարչութեան Թաղեալ հաստատութիւններու կողմէ երիտարար տրուած պարտօններուն վրայ պէտք է գրել խնդրագիրը եւ իններորդ յօդուածին երեսուներորդ թիւին տրամադրութեան համաձայն, դրոշմաթուղթ փակցնել եւ վարչութեան յղել:

Յօդ. ԼԴ.— Ապահովագրական ընկերութեանց կողմէ, քանիերորդ յօդուածին տրամադրութեանց համաձայն, գանձուելիք դրոշմատուրքին վճարման գործը պէտք է նշանակուի յատուկ զանազան դրոշմով, ապահովագրական պայմանագիրներու եւ նմանօրինակ թուղթերու վրայ, առ այդ պարբերութիւնը պարունակելու պայմանաւ. «Դրոշմատուրքը գանձուած է ընկերութեան կողմէ»: Օտար երկիրներէ ներածուած եւ քսան եւ քսաներկու յօդուածներուն մէջ գրուած բաժնեթուղթերէն եւ պարտաթուղթերէն առնուելիք դրոշմատուրքը պիտի ծանուցուի Պոլիս հրատարակուող լրագիրներուն մէջ. այս ծանուցումը դրոշմելու տեղ պիտի բռնէ:

———

Գ. Բաժանում. — Ծանուցումներու ծանուցում-վերտառութիւններու եւ ցուցատախտակներու մասին տրամադրութիւններ

Յօդ. ԼԵ.. — Ծանուցումները, կամ դրոշմաթուղթ պէտք է կրեն եւ կամ վարչութեան կողմէ պէտք է դրոշմուին: Օսմ. երկիրներու մէջ հրատարակուած ծանուցումներուն վրայ փակցուած դրոշմաթուղթերը տպագրուածի պէս պէտք է ջնջուին: Օտար երկիրներէ եկած ծանուցումներու դրոշմաթուղթերը կը ջնջուին թուականով եւ կամ ծանուցումը հրատարակող ընկերութեան, անձին տառադասով, բնակավայրով:

(Շարունակելի)

Տես չորրորդ երես Բարմէլ Օրիանթալի գինիի եւ գոնեաքի ծանուցումը

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Այսօր Կրօն. Ժողովը եւ վաղը Խառն Ժողովը իրենց շաբթական նիստը կը գումարեն:

—Ս. Պատրիարքը երէկ այցելեց Սկիւտար Իճատիէի ազգ. երկսեռ վարժարանները, եւ յետոյ պտոյտ մը կատարեց Զամլըճայի բարձունքը: Նորին Սրբազնութիւնը այսօր ալ կ'այցելէ Սկիւտարի միւս վարժարանները, եւ այս իրիկուն Բերա՝ իր բնակարանը կը վերադառնայ:

—Ղալաթիոյ Կեդր. վարժարանի ընթացաւարտ կարգին քննութիւնները սկսան երէկ: Քննութեան առարկան էր կրօնագիտութիւն՝ որուն դասախօսն է Տ. Սահակ Ա. քահանայ Տ. Սարգիսեան: Ընթացաւարտները թուով եօթն են: Հարցումները Ս. Պատրիարքը պատրաստած էր եւ քուէով կը քաշէին քննողները: Կրօնական դասէն ներկայ էին երէկ Տ. Ներսէս Ասլանեան եւ Տ. Գէորգ Երէցեան եպիսկոպոսները:

—Պէշիքթաշի Թաղ. Խորհուրդը որ այս միջոցիս իբրեւ եկեղեցւոյ կալուած մէկ քանի խանութներու շինութեան պիտի սկսի, անցեալ կիրակի օր մէկ քանի ոսկերիչներ եւ գնահատողներ հրաւիրած ըլլալով, անոնց ներկայութեամբ մանրամասն եւ ճիշդ գնահատութիւն մը ընել տուած է եկեղեցւոյ մէջ գտնուած բոլոր ոսկեայ, արծաթեայ եւ մարգարտեայ անօթներուն եւ զարդերուն՝ որոնք ժամանակին շատ վեր ի վերոյ կերպով գնահատուած եւ արձանագրուած են եղեր: Ասոնց մանրամասն ցուցակագրութիւնը կազմուեր է ի ներկայութեան Թաղ. Խորհրդոյ եւ կնքուելով պահուեր է Թաղ. Խորհրդարանին մէջ:

—Բոլուի առաջն. տեղապահ Տ. Կարիւն Վ. շաբաթ օրը իր պաշտօնատեղին կ'ուղեւորի:

—Գրիգոր էֆ. Յակոբեան՝ իր բարեյիշատակ հօրը հոգւոյն համար 10 օսմ. ոսկի նուիրած է Գալֆաեան Որբանոցի սանուհիներուն: Շաբաթ իրիկուն, Որբանոցի մատրան մէջ աղօթքներ կարդացուեցան Միքայէլ էֆ.ի հոգեհանգստեան համար:

— Իզմիրի մեր Թղթակիցը հետեւեալը կը հաղորդէ մեզ մայիս 27 թուականով. — «Ազնիւաբեր եկեղեցւոյն տօնախմբութեան օրը (Հոգեգալուստ) իր պարզութեանը մէջ շքեղ հանդէս մը տեղի ունեցած է: Ս. Պատարագի հանդիսաւոր մատուցումէն յետոյ ի ներկայութեան բարեպաշտ հասարակութեան, հոգեհանգիստ կատարուեր է հանգուցեալ Սահակ Աւետիքեանի յիշատակին, որմէ ետք պատուաւոր քահանան, դպիրներն ու ժողովուրդը առաջնորդուեր են Աւետիքեան վարժարան ու մանկանց կողմէ երգ ընդ մէջ ոտանաւորներ կարդացուեր են: Նոյն օրը տեղի ունեցեր է նաեւ ի նպաստ երկսեռ կրթարանաց վիճակահանութիւն մըն ալ, աշակերտուհեաց կողմէ պատրաստուած գեղեցկահիւս ձեռագործներէ կազմուած:

«Առիթը բարեպատեհ համարելով՝ հարկ կը տեսնենք չլռել անձնուէր աշխատակցութիւնը տեղւոյն Թաղականութեան եւ մասնաւորապէս անոր օժանդակ Մարիմեան՝ տեղւոյն կրթարանաց յառաջդիմութեան առթիւ: Թաղ. Խորհրդոյ օժանդակ յանձնաժողովը՝ որ կը բաղկանայ Կաստանեան Կաստանէն, Պողոսաթեան Մելքոն եւ Պողոսար, Սարգսեան Յարութիւն եւ Խանճեան Մկրտիչ էֆէնտիներէ, իր կարողութեան սահմանին մէջ ամէն ճիգ կը թափէ իր խնամքին վստահուած կրթական գործը արդիւնաւոր ընելու: Մեր ջերմագին շնորհաւորութիւնները կրթական գործին այս համակրելի անձնուէրներուն:»

Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Միքայէլ էֆ. Յակոբեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս.

— Տիկին Վերժին Յ. Էսաեան ի Լոնտոն, Երուանդ էֆ. Յ. Էսաեան ի Լոնտոն 108ական ղշ.:

ՆՈՒՊԱՐ ՓԱՇԱՅԻ ԱՐՁԱՆԸ

Աղեքսանդրիայէն, Տօքթ. Ս. Վ. Եղեկելեան կը հաղորդէ մեզ.—

«Ամսոյս 3ին, կէս օրէն ետքը, քաղաքիս Ռիւ տ'Ալըմանեի փողոցին վրայ գտնուող հասարակաց պարտէզին մէջ յատկապէս կառուցուած մեծ եւ լայնածաւալ վրանի մը ներքեւ շքեղօրէն կատարուեցաւ նոյն պարտէզին մէջ կանգնուած Նուպար փաշայի արձանին քօղին ի բաց առնուելուն հանդէսը:

«Եգիպտոսի գրեթէ բոլոր պաշտօնական մարմինները, եւ իւրաքանչիւր հասարակութեան ներկայացուցիչները ներկայ էին:

«Բարձրաստիճան անձնաւորութեանց շարքին մէջ կը գտնուէր Նախարարապետ Մուսթաֆա փաշա Ֆէհմի՝ որ Բարձր. Խտիվը կը ներկայացնէր: Նաեւ ներկայ էին Լորտ Քրոմըր, տեղւոյս քաղաքապետը, զանազան կրօնքներու եւ յարանուանութեանց պետերը, օտար պետութեանց ներկայացուցիչները, ինչպէս նաեւ Վսեմ. Պօղոս փաշա Նուպար, եւն.:

«Մէկ քանի ճառեր արտասանուեցան այլեւայլ բարձրաստիճան անձնաւորութեանց կողմէն, որոնք գովեցին եւ գնահատեցին հանգուցեալին կողմէ երկրին մատուցուած ծառայութիւնները: Ի վերջոյ Պօղոս փաշա Նուպար խօսեցաւ իր գերդաստանին կողմէն, եւ շնորհակալութիւն յայտնեց բոլոր ներկայ գտնուողներուն: Այսպէս վերջ տրուեցաւ խիստ գեղեցիկ եւ շահեկան հանդէսի մը:»

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Բաւական օրեր առաջ Ս. Փրկչի Հիւանդանոցին մէջ, յանձին աղջկանս, Տիկին Կլոթիլտ Պէրպէրեանի, ճարտարութեամբ եւ յաջողութեամբ կատարուած վիրաբուժական դժուարին գործողութեան մը շնորհիւ, այսօր կատարելապէս ապաքինած, զինքը Հիւանդանոցէն փոխադրելու բարեբախտութիւնը ունենալուս համար, երախտագէտ սրտով կուգամ հրապարակաւ իմ անհուն շնորհակալիքս յայտնելու վիրաբուժապետ Տօքթ. Զօրդարեան էֆէնտիի, եւ իրեն աջակցող, Հիւանդանոցի ներքին բժիշկ Իփլիքճեանի, Գուզուզեան, Պօյաճեան, ինչպէս նաեւ նոյն օրը ներկայ գտնուող տօքթ. Իսլէմճեան, Մաթթէոսեան եւ Բրիսեան էֆէնտիներուն:

Շնորհակալութիւն նաեւ Ազնիւ Մայրապետներուն, որ մայրական ճգնութեամբ հոգածութիւն մը ունեցած են եւ կը տածեն միշտ անխտրաբար բոլոր պատսպարելոց նկատմամբ:

Անհուն շնորհակալութիւն նաեւ Պատ. Հոգաբարձութեան, որ ժրաջան պաշտօնեաներով օժտած է ազգ. այդ բարեպաշտական հաստատութիւնը եւ անոր բարելաւութեանը նախանձախնդիր ըլլալով ու եռանդով կը հսկէ միշտ եւ կը կառավարէ զայն:

Գ. ՇԷՕՀԼԵԱՆ

Գատը-գիւղ 27 մայիս 1904

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՕՆՍԹԱՆԹԻՆՕՓԼ)

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԼՈՆՏՈՆ. 13 յունիս.—Նիւ-Չուանկէն կը հեռագրեն Ռիւթէրի թէ նոյն քաղաքը հասած լուրերու նայելով ճապոնական զօրախումբ մը, որ Բու-Լան-Թիէն թողուած էր՝ ռուս զինուորներուն դէմ ի նորոյ կատարած շարժումին արգիլք ըլլալու, Ռուսերուն կողմէ յարձակում մը ենթարկուեր է: Ճապոնական զօրախումբը նահանջ մը կեղծելէ ետքը, շրջապատեր է Ռուսերը, որոնք Բոյ-Զաւ քաշուեր են՝ ութ հարիւր մեռեալ թողելով:

— Երէկ առաւօտ ռուսական երկու հազար հեծեալներ մեծաքանակ պաշարներով եւ շարժուն հիւանդանոցով մը, ուր վիրաւորներ կային, Նիւ-Չուանկէն անցեր են՝ Բոյ-Զաւի կողմէն գալով:

— Ռուսերը հեռացան իրենց դիրքերէն՝ Նիւ-Չուանկի հարաւային կողմը:

— Ռիւթէր իր երեկուան հեռագրին իբրեւ լրացուցիչ կը ծանուցանէ թէ Նաօ-Շանի ճակատամարտին (մայիս 26) 704 սպաննեալները զորս Ճապոնները թաղեցին, Ռուսեր էին:

— Պետերսպուրկէն կը հեռագրեն Ստանտարտի թէ հոն եղած զրոյցի մը նայելով, Սքրիտլով ծովակալէն հեռագիր մը առնուեր է՝ ծանուցանող թէ Վլատիվոսթոքի նաւատորմիղը յունիս 7ին ճապոնական նաւատորմիղին հանդիպեր է Բորթ-Արթուրէն երեսուն մղոն հեռուն, անոնցմէ ետ քաշուեր է, վասն զի Բորթ-Արթուրի նաւատորմիղին նաւերէն եւ ոչ մէկը դուրս ելեր է նաւահանգիստէն. Նաեւ յունիս 10ին Վլատիվոսթոք դարձեր է:

ԲԵՆԴԵՐՍՊՈՒՐԿ (Պաշտօնական). — Քորքէվիչ զօրավարը կը տեղեկագրէ թէ յունիս 9ին, 10ին եւ 11ին Վաֆանկոուի կայարանին մօտ գտնուած զինուորներու կացութիւնը անփոփոխ է: Ամէն օր յառաջապահ թեթեւ ընդհարումներ կը կատարուին: Լիաօ-Թանկի թերակղզիին արեւմտեան եզերքին վրայ հանդարտութիւն կը տիրէ: Ճապոնները Սիու-Եէնէն չեն յառաջանար: Այդ տեղին շրջակաները ամրացներ կը շինեն:

ԼՈՆՏՈՆ. — Թօքիոյէն կը հեռագրեն Թայմզի թէ ճապոնական հիւանդանոցները գտնուող ռուս գերիներուն թիւն է 546, որոնց 386ը՝ վիրաւոր:

ԹՕՔԻՕ (Պաշտօնական). — Ճապոնական երկրորդ բանակին հրամանատար Օքու զօրավարը կը տեղեկագրէ թէ Նաօ-Շանի շուրջը գտնուած եւ ճապոնական զինուորական յանձնաժողովին կողմէ հանդէսով թաղուած ռուս մեռեալներուն թիւն է 746, որոնց 10ը՝ սպայ եւ 664ը՝ զինուոր: Ասոնց մէջ չեն այն երեսուն զինուորները զորս Ճապոնները թաղեցին, ճակատամարտին ատեն, պատերազմի դաշտին մօտերը:

ՊԵՐԼԻՆ.— Հարաւային արեւմտեան Ափրիկէի գերման զինուորներուն նոր հրամանատար Թրօթա զօրավարը Սվաքոբմունտ ժամանեց յունիս 11ին:

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԼՈՆՏՈՆ. 13 յունիս.— Հայ-Չէնկի մօտ Ռուսերը յանկարծակիի բերին եւ բնաջինջ ըրին ճապոնական երկու վաշտեր:

— Յունիս 10ին Բորթ-Ատամի մօտ կատարուած ճակատամարտին մէջ Ռուսերը ունեցան ութ հարիւր մեռեալ:

ԲԵՆԴԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Վերջին լուրերու նայելով Ռուսերուն աչալրջութիւնը թոյլ չի տար ճապոնական նաւատորմին մերձենալ եւ արգիլել ականներու զետեղումը արտաքին նաւահանգիստին մէջ:

— Ռուս կառավարութիւնը հաստատութիւն մը չտուաւ այն նաւային ճակատամարտին համար որ Բորթ-Արթուրի մօտ կատարուած ըլլայ. Նաեւ Վլատիվոսթոքի եւ Բորթ-Արթուրի նաւատորմիղներուն միացման լուրին նկատմամբ: Կը հերքուի նաեւ Կիլիաք եւ Պոպր թնդանօթակիրներուն ընկղմած ըլլալու լուրը:

— Կը հաստատուի թէ Բորթ-Արթուրի մէջ ութ ամսուան համար պաշար կայ:

ԼՈՆՏՈՆ.— Բէքինէն կը հեռագրեն թէ Սեւ մարզէլը արձակուեր է:

ՓԱՐԻԶ.— Իտալիա եւ Զուիցերիա Ֆրանսայի թելադրութեամբ վերսկսան բանակցիլ առեւտրական դաշնագրութեան մը կնքման համար:

— Թանճէրի մէջ զրոյց կայ թէ Մազականի շրջակայքի աւազակները առեւանգեր են գերման վաճառական մը: Պ. Բէրտիքարիսը ազատելու համար կատարուած բանակցութիւնները առաջ չեն երթար:

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Յունիս 1/14էն սկսեալ, այսինքն այսօրուընէ, ապրիլ 9/22ի ժամանակացոյցը գործադրուելով հանդերձ, թիւ 12 եւ 15 կառախումբերու երթեւեկութիւնը փոխուած է այսպէս.

Թիւ 12 կառախումբ
Հայտար-փաշայէն Մալթեփէ

	Առնու	
	Ժամ.	Մեկ.
Գարաքէօյի կամուրջ	—	4.10
Հայտար-Փաշա	4.27	4.32
Գըզըլ-Թօփրագ	4.39	4.40
Պիֆիւրքաւօն	4.42	4.43
Կէօզ-Թէփէ	4.46	4.47
Էրէնքէօյ	4.50	4.51
Պօսթանճը	4.56	4.57
Մալթեփէ	5.04	Առնու

Թիւ 15 կառախումբ
Մալթեփէէն Հայտար-Փաշա

	Առնու	
	Ժամ.	Մեկ.
Մալթեփէ	—	5.09
Պօսթանճը	5.16	5.17
Էրէնքէօյ	5.22	5.23
Կէօզ-Թէփէ	5.26	5.27
Պիֆիւրքաւօն	5.30	5.31
Գըզըլ-Թօփրագ	5.33	5.34
Հայտար-Փաշա	5.41	5.46
Գարաքէօյի կամուրջ	6.06	Իրիկուն

Հայտար-Փաշա, 8 Յունիս 190

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

Թէպէտ եւ երէկ այսօրուընէ սկսեալ, իրիկունները ժամը 10.30ին պիտի գոցուի գրած էինք, սակայն վերջին որոշման մը համաձայն երեք ամիս շարունակ իրիկունները ժամը 10ին պիտի գոցուի:

ՓԱԿՈՒՄ 31 Մայիս

Օսմ. Փոխառութիւն Միացեալ	Օ. Ո.	91	29
Ամէնէն բարձր գին	»	91	29
Ամէնէն վար գին	»	91	19
Րումէլիի Երկաթուղիի գոց.	Ֆր.	120	—
Ամէնէն բարձր գին	»	120	12
Ամէնէն վար գին	»	119	75

ԲԱՑՈՒՄ 1 Յունիս

Օսմ. Փոխառութիւն Միացեալ	Օ. Ո.	91	26
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	119	75
Շիրքէթի Խայրիէ		29	—
Օսմանեան		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ- Պանքա		—	—
Յունական պանքա		429	—
Տէրքօզ		258	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	52
Թրամվէյի բաժնեթուղթ		6	0
» ժուիսանս		2	—
» պարտաթուղթ		482	—
Թիւնէլ Կ. Պոլսոյ		511	—
Թրամուէյ		108	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էճիփսիէն Ա		275	—
» » » Բ		267	50
Լաւրիոն		43	50
Անատօլուի Երկաթուղիի բաժնեթուղթ		12	45
» պարտաթուղթ		126	—

ԻԼԱՆ

(Խազինէի Խասսայի Շահանէ)

Խազինէյի Խասսայի Շահանէյէ միւգթաղի խալիս սաաէ եաղընըն Հալէպ վէ սաիր վիլայաթը Շահանէ մալինաէն օլարագ պէհէր աթիզ ղըյէթի օն իքի պաչուգ ղրուշտա Թալիպի էօհտէսինտէ օլարագ հազիրանըն իքինճի չարշանպա կիւնիւ իհալէի գաթիէսի վէ Թաւնա արփաւընըն տախի իհալէի էվվէլիէսի իճրա օլունաճաղընտան իթայէ Թալիպ օլանլարըն Թէէմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէյի միւսթաահըպէն եէվմը մէզքիւրտէ նիհայէթ սաաթ օնա գատար Խազինէի ճէլիլէի միւշարիւլէյհայէ կէլմէլէրի:

Ֆի 31 Մայըս 320   1—3

ՕՍԿԻ ՇՐԱԳՐԱՄ, ՓԱՐԻԶ 1900

Ընկերութիւն ՔԱՐՄԷԼ Օրիանթալ
ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՆԻ ԵՒ ԳՈՆԵԱՔ
ՌԻՇՕՆ ԼԸ ՍԻՈՆԻ (ՊԱՂԵՍՏԻՆ) մեծ մառաններէն
Վաւերացեալ կայսերական բժշկական ժողովոյ տարրալուծմամբ

1903 յունուար 29ին մեր այցելութեան ժամանակ Քարմէլ Օրիանթալի մառանները որ կը պարունակէին 600 տակառ եւ 49,000 շիշ։ Մեր անձնական ընտրութեամբ, տակառներէն 26 եւ շիշերէն 24 նմոյշ առինք որոնց տարրալուծումը հաստատեց թէ Քարմէլի գինիները քիմիական բաղադրութենէ զուրկ
ԲՆԱԿԱՆ, ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ ԲՈՒԺԻՉ ԵՆ

Բարիզի բժշկական ֆագիւլթէին բրոֆէսէօր Ա. ԲՈՒՇԷ, Պօրտօի գիտութեանց ֆագիւլթէին բրոֆէսէօր ԿԱՅՈՆ, Համալսարանի քաղաքապահութեան երդուեալ քիմիագէտ Ս. ԷՆՈՐ, Ս. Բեդերսպուրկի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ԲԷԼԻ եւ Օտէսայի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ՎԷՐԻԿՕ կողմէ տարրալուծուած

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ։ Գրասենեակ եւ մթերանոց. ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՔԱՐԱՔԵՕՅ, ՍԻԹԷ ՖՐԱՆՍԷԶ Թիւ 145—147
Շիշերուն եւ խցանի կաբսիւլներուն վրայ պահանջել գործարանին վաճառանիշը որ կը կրէ Քարմէլ Օրիանթալ Ընկ. բառերը

(ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ)

Առաջնակարգ Ընկերութիւն **Հոնկրուշագ** Ընդհանուր Ապահովագրութեանց
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1857ԻՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՈՎ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Ի ՊՈՒՏԱՓԷՇԹ
ԿԵՆԱՑ ԲԱԺԻՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ 332 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 114 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐ 461,035,390 ՖՐԱՆՔ

Սոյն Ընկերութեան պայմանները Թուրքիոյ մէջ գործող միւս Ընկերութեանց պայմաններէն, ԱՄԷՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐՆԵՐՆ ԵՆ։ Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ խիստ օգտակար պայմաններով ու անմրցելի գիներով.— ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ի դէպ մահու եւ կենաց՝ շահաբաժնի մասնակցութեամբ եւ երաշխաւորեալ տոկոսի սակերով, ինչպէս նաեւ աղջկանց դրամօժիտի ու մանկանց դրամագլխի կազմութեան, եւ ցմահ գանձելի տարեթոշակներու։
Կ'ԱՐԺԷ ՈՒՐԵՄՆ ԱՅԼՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԵԼԷ ԱՌԱՋ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՆ ԱՉՔԷ ԱՆՑԸՆԵԼ։ Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար, դիմել Ընկերութեան Ընդհանուր Գործակալութեան։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԱՆՔԱՆ
ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ՈՒ ՋԵՌՆՀԱՍ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ ԽԻՍՏ ԳՈՀԱՑՈՒՑԻՉ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ
Մեր գործակալք Տ. Գ. ՏԱՎԻՍՕ եւ Ընկ. Դաւութեան խան, Թիւ 5, Ղալաթիա
Ընդհ. Գործակալ բովանդակ Թուրքիոյ
ՕՐԴԻՔ Ց. ՊԱՌՆԱՔԱՆԻ
Պոլիս Պառնաքան խան

ԳԼԽԱՑԱՒԻ
ԿՈՒԱՐԱՆԱ
GUARANA
ԿՐԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.
ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ի ՓԱՐԻԶ.

Այս բուսային ու բնական փոշին մէկ ծրարիկը քիչ մը շաքարոտ ջուրի մէջ հալեցնելով, կը բաւէ ջնջելու համար գլխացաւերը կամ ամենէն բուռն ջղացաւերը, առանց փտակար ազդեցութեան ստամոքսին վրայ։
Կեդրոն. ի Փարիզ, Վիվիէն փողոց, Թիւ 8 եւ դեղարանները A.

65 ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ
ԱԼՔՈԼ ՏԸ ՄԱՆԹ
ՏԸ ՌԻՔԼԷՍ
RICQLÈS
ՄԻԱԿ ՃՇՄԱՐԻՏ ԱԼՔՈԼ ՏԸ ՄԱՆԹ
ՈՐ ԾԱՐԱՒԸ ԿԸ ՅԱԳԵՑՆԷ ԵՒ ՋՈՒՐԸ ԿԸ ՄԱՔՐԷ

Կը բուժէ սրտի, գլխու եւ ստամոքսի ցաւերը, ինչպէս նաեւ դժուարամարսութիւնը, եւ քոլերին։
Ակռաներու եւ արդուզարդի համար ատս յաւ է. Նաեւ համաճարակներու դէմ իբրեւ նախազգուշական միջոց կը ծառայէ։
ԿԵՂԾԵՐԷՆ ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ
ՌԻՔԼԷՍ ԱՆՈՒՆԸ ՊԱՀԱՆՋԵԼ
ԱՆՄՐՑԵԼԻ
ԱՆԴԱՄ 1900Ի ՓԱՐԻԶԻ ԺԻՒՐԻԻՆ
Ամէն դեղարաններու մէջ կը ծախուի
8—36

COMP. RUSS
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական երթեւեկութիւններ
Յունիս
11/24 Սեւաստոբոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։ Տարտանէլ, Իզմիր, Լէյլանք, Խիոս, Ռոտոս, Թարաբլուս—Շամ, Պէյրութ Եաֆա, Բորթ—Սաիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Եշ. 3/16 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Շբ. /18 Պիրէօս, Իզմիր, Պ. րէ, Աղեքսանդրիա, ժամը 1ին միջօրէէն առաջ։ Օտեսա ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Կիր. 6/19 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Պաթում ժամը 8ին միջօրէէն առաջ. Նովորոսիսք, Վառնա, Օտեսա ժամը 3ին յետ միջօրէի։

ՊԱԼՔԱՆ
ԱՐՏՕՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՍՕՖԻԱ
Դրամագլուխ, պահեստ եւ երաշխաւորութեան գումար Ֆր. 7,500,000

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ
1899ի ապահովագրութեանց գումարն է 19,534,276 ֆր.։ Ամբողջ կեանքի վրայ եւ խառն ապահովագրութիւն, կրկին դրամագլխով, տոկոս օժտի դրամագլուխ այլեւայլ կարգադրութիւններով, չափաւոր սակերով ու նպաստաւոր պայմաններով։ Ինչպէս մէկ տարուան ապահովագրութենէ յետոյ ապահովագիրը անվիճելի կը դառնայ, այսինքն Ընկերութիւնը ո՛ եւ է առարկութիւն չըներ ապահովագրեալին անձնասպանութեան, մենամարտի, ամէն կողմ ճամբորդելու պարագային, եթէ առանց խմոյ տրուելու ալ կատարուի. Նմանապէս ո՛ եւ է ատեն յաւելեալ չի պահանջեր։ Ապահովագիրները վեց ամիս յետոյ կրկին կը նորոգուին։

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ
Ներկայ ապահովագրութեանց գումարն է 460,267,203 ֆր.։
Վճարուած Ապահովագին 1,433,965 ֆրանք։
Ապահովագրութիւն փայտաշէն ու քարուկիր շէնքերու, կարասիներու եւ ապրանքներու՝ նպաստաւոր պայմաններով։

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՃԻՒՂ
Ապահովագրութիւն վաճառքներու, շոգենաւերու մարմին ալ ո՛ր կողմն ալ ուղեւորին։

1896ի շահաբաժինն է հարիւրին 18 ուկէս. 1897ինը՝ հարիւրին 18. 1898ինը՝ հարիւրին 18 եւ 1899ինը՝ հարիւրին 16։
Ընկերութեան դրամատուններն են ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ Կ. Պոլիս, ԱՆԿԼՕ-ԱՒՍՏՐԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, Լոնտոն, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ, Սօֆիա։
Գործակալ ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ։
Կ. Պոլիս Ղալաթիա, Թահթաքալէ խան, Օ. Մ. Պանքային դիմաց։
Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին։

Զ. Տ. ԲԱՐԱՍՔԵՎԱՅԻՏԻՍ
ԶԷՅԹՈՒՆ ՍԱՂԼԱՐ ԻԼԷ ՍԱՊՈՆԼԱՐ
Տէբօսը՝ Կալաթասա Պիւյիւք Միլլէթ խան, Ն 60

Բիր Թաղըմ մէյմանաը մուզիրրէյի հավի օլմահան սաֆի վէ խալիս զէյթուն եաղը իլէ սապօն պալմադ արզուընտա օլանլար՝ անճագ Միզքիւր տէբօյա միւրաճաաթ էթմէլի տիրլէր. Միզքիւր մաղազա մահսուլաթըն հասըլ օլտուղը մահալլէր իլէ տախի մի սուրէթտէ միւնասէպաթտա պուլունտուղընտան, զէյթին եաղը իլէ սապօնլարըն էն ալէլա ճինսլէրին օլտուղը թէյմին իթտիկի, վէ սոմբազէր Թօբտան վէ բէրագէնտէ օլտուղը պէյան օլունըր։

ՖԻԵԱԹ.— Էն ալէլա Այվալըգ եաղը գըյէսի 6-20
Էտրէմիտ վէ Միթիլի » » 6
Կիրիտ սապօնը » 3-30
Այվալըգ վէ Միթիլի սապօնը » 3-20
Միթիլի իքինճի նէվ » 3-10

Բիլիաէ, մէքթէպ վէ սաիր միւէսսէսաթը խայրիէյէ պիւյիւք իսքօնթօ օլունըր, 100 ղրշ.լըգ զէյթին եաղը իլէ սապօնլարըն պիւյիւք միգտարտա ալանլարա թէսլիմ օլունըր. չոլէա միւշթէրի մէմնուն գալմազ իսէ՝ կէօնտէրիլէն մալ հէմէն կէրի ալընըպ էմանը թէմամէն իատէ օլունըր. Փիրաքէնտէ օլունան մալլարտա մէվատը մուզիրրէյի հավի օլտուղը իսպաթ իտէնէ 100 լիրա միւքեաֆաթ վէրիլիր. Մաղազանըն Կալաթասա Պիւյիւք Միլլէթ խանտա 34 նումէրօլը տիւքքեանտա պուլունտուղը իլան օլունըր։
7—30

ՌՈՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆԵԱԼ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցէ խորտակուելու դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	122,000,000 „
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 „
1901 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	54,000,000 „

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան խան, Վոյվոտա, Ղալաթիա։
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ 524

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոն
Ալպանօ	1069	[illegible]	1497	[illegible]	[illegible]	[illegible]	724	Ռոզարիօ	136
Ալէքթօ	3607	[illegible]	1906	[illegible]	[illegible]	Մարէնկօ	[illegible]	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	[illegible]	775	Մարդէլլօ	[illegible]	[illegible]	1735
Արիոսթօ	2277	[illegible]	[illegible]	Հիտալկօ	1581	[illegible]	[illegible]	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	[illegible]	937	[illegible]	[illegible]	Միլօ	[illegible]	[illegible]	1203
Պորոտինօ	1264	[illegible]	2383	Հորաթիօ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	Թասսօ	1323
Պրավօ	1076	[illegible]	1713	[illegible]	595	[illegible]	[illegible]	Թ. Ուիլսըն	[illegible]
Պրիւնօ	841	[illegible]	[illegible]	Իակօ	2354	[illegible]	1033	Թորօ	3327
Պըֆֆալօ	4481	[illegible]	2461	Իտալօ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	1470
Գէլլօ	1371	Էլտօրատօ	1320	[illegible]	[illegible]	Օնթարիօ	4036	[illegible]	481
Գալիբսօ	1337	[illegible]	84	[illegible]	1053	Օրլանտօ	[illegible]	Ուրպինօ	[illegible]
Գամօէնս	1244	Ֆիտօ	[illegible]	[illegible]	2307	Բոլէրմօ	637	[illegible]	1914
Դագօ	1094	[illegible]	1828	[illegible]	1700	Բոլօ	510	Վոլօ	1289
[illegible]	[illegible]	Ֆլամինկօ	[illegible]	Լէօ	1053	[illegible]	229	Վոլթուրնօ	2396
[illegible]	[illegible]	Ֆրանչէսքօ	[illegible]	Լէբանթօ	[illegible]	[illegible]	1663	[illegible]	[illegible]
Քլիօ	697	[illegible]	306	[illegible]	[illegible]	[illegible]	1613	Զէնօ	120
Գօլօրատօ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	3191	[illegible]	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։
Սիբիօ շոգենաւը, նմանապէս Սթըրթի։
Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուի։
Միֆասօ շոգենաւը, նմանապէս Թօրը, ամսոյս 17ին։
Դիմել առ Գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՍ
Թիւ 22—24, Պիւյիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ՊԷՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ԺԱՄԱՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Յունիս 16ին Մինկրէլի, Մարսիլիայէն։
» 20ին Իմէրէթի, Անատ. եզերքէն։
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Յունիս 17ին Մինկրէլի Սամսոն, Տրապիզոն, Բաթում եւ Նովորոսիսք։
» 21ին Իմէրէթի, ուղ. Մարսիլիա։
Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »
Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թոփհանէ քարափին վրայ։
515 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
Ամէն ամիս երկու անգամ կը բանին
Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	13900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քեֆալոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրիա	3229
Քամբանիա	12950	Պավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	[illegible]	2936
Ումպրիա	8128	Սիփրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	[illegible]
Սէրվիա	7393	Ալէպպօ	2181
Աուրանիա	7269	[illegible]	[illegible]

Սաքսոնիա շոգենաւը, նմանապէս Կալպէն, Լիվրբուլէն հոս հասաւ ընդհանուր վաճառքով։
Դիմել առ ՃՈԼԻ Է ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի, Պորտոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք։

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ռամէզ	3000	Թիպս	2500
[illegible]	3000	Նէքթիս	2100
[illegible]	3000	Օսիրիս	2250
[illegible]	3000	Պէրա	[illegible]
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
[illegible]	[illegible]	Կասսընի	1500
[illegible]	2500	[illegible]	1100

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ եւ Ընկ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ եւ Ընկ.
191 13 Ճէյմս Սթրիթ Լիվըրբուլ

Արտօնատէր՝ ՋԱՐԵՀ ԽՕՒՍՈՒԵԱՆ

"ԱՐԵՒԵԼՔ,,Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (90)

ԲԻԷՐ ՏԸ ՔՈՒՐՍԷԼ

ՓԱՐԻԶԻ ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐԸ

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Դ.

ՄԵԾ ՁԻԱՐՇԱՒԵՆ ԴԱՐՁԻՆ

Սակայն, երեք աթոռ պարապ էին առաջին կարգին վրայ, ուր կրցին նստիլ Հանրի, մայրը ու Սիւզան։

Հիմա ամէն տեսակ կառքերով լեցուած էր զբօսավայրը, որոնք միեւնոյն կողմը կ'ուղղուէին։

Սիւզան ամենուն ուշադրութեան առարկայ դարձած էր զբօսավայրին մէջ, ինչպէս քիչ մը առաջ ճամբուն երկայնքը։

Բոլոր աչքերը սեւեռած էին մանկամարդ աղջկան վրայ։ Կիները կարծիք կը յայտնէին իր գլխու յարդարանքին, բանէ հասկցող նայուածքներով, ուր կը փայլէր նախանձի շող մը։

Նոյն իսկ իր առջեւէն արագօրէն ընթացող կառքերուն մէջէն բացագանչութիւններ կը բարձրանային, եւ շատ մը երիտասարդներ, նաեւ չափահաս մարդիկ, հասակը անցած տարեցներ, գլուխնին ետեւ կը դարձնէին, վայրկեան մը աւելի դիտելու համար այդ չքնաղ ու խուսափուկ դէմքը։

Հակառակ տեսարանին քիչ մը տաղտկալի միօրինակութեան, Ֆրանսուազ ու Սիւզան չէին դադրեր հիանալէ։ Աչքերնին խաչեր խաչեր կը բանային չքեղ կառքերուն հանդէպ, որոնց ձիերը, [illegible] ապազինուած, իրենց կնդուղաւոր գլուխները ցցած էին յոխորտագին, փոքր շղթաներու աղմուկ մը հանելով եւ բարձրաձայն վրնջելով. կարծես թէ իրենց սանձին մէջ անցընել կ'ուզէին սրունգներնին։

Ազնուական տիկինները, միջակարգի կիները եւ կիսաշխարհիկները երփներանգ գեղազարդի մը մէջէն կը տողանցէին։

Կառքերը հիմա արագ չէին ընթանար։ Իրարու քով սեղմուած, կառքերը շատ կամաց կը յառաջանային, որով անցորդներ կրնային լաւ մը դիտել չքեղ արդուզարդերը։

Այդ կիներուն կողմէ ցուցադրուած պերճանքին միջեւ տարբերութիւններ կային լաւ դիտողին համար։ Ֆրանսուազ մտմտաց, դիտել կուտար.

—Ամէն փայլածը ոսկի չէ, ըսաւ ան վճռական շեշտով մը։ Ճշմարիտ շէքը պէտք չէ շփոթել կեղծ շէքին հետ, եւ ոչ ալ պարկեշտ կիները՝ անպարկեշտներուն հետ...

—Բայց այս արդուզարդերը բոլորն ալ իրարու կը նմանին, ըսաւ Հանրի... ինչպէս կարելի է իրարմէ զանազանել զանոնք։

—Որովհետեւ այդ լեզուէն չես հասկնար, զաւակս. . բայց ո՛չ ես եւ ոչ ալ Սիւզան չենք խաբուիր. կրնաս վստահ ըլլալ այդ մասին։

Յանկարծ, իրարանցում մը առաջ եկաւ կառքերու շարքին մէջ։ Ոստիկանութեան պաշտօնեաները պատնէշ մը կը ձեւացնէին եւ երթեւեկութիւնը կ'արգիլէին լայնարձակ պողոտային մէկ կողմը։

Երկու կիներուն նստած տեղին առջեւ առաջ եկած պարապին մէջ, նիզակաւորներու յառաջապահ մը, դրօշիկ մը բռնած ձեռքը, սկսաւ արագօրէն յառաջանալ։ Հանրապետութեան Նախագահը փայլակի մը պէս անցաւ, քառաձի կառքի մը մէջ բազմած։

Իր կնոջ քով նստած, Նախագահը աջ ու ձախ կը բարեւէր ժպտուն։ Նոյն իսկ Սիւզանի այնպէս թուեցաւ որ, Նախագահը, իր կարճատեւ երեւումին մէջ, ատեն ունեցած էր զինքը դիտելու, եւ նոյն իսկ գլխարկով տուած բարեւներէն մէկն ալ իրեն սահմանուած էր մասնաւորապէս։

Միջօրէն այսպէս անցաւ։

Կառքերու տողանցումէն յետոյ, որոնք ձիարշաւին վայրը կ'երթային, հիմա անոնց դարձին հանդիսատես եղող կառքերու շարքը կ'երեւէր, խիտ ու իրարու քով սեղմուած։

Օրը սահեցաւ, բայց Բարիզեան այդ դիւթական հանդիսութեան ներկայ գտնուող Ֆրանսուազ, Հանրի ու Սիւզան բնաւ յոգնութեան նշաններ ցոյց չտուին, քանի որ իրենց համար այնքան նոր էր այդ հանդիսութիւնը։

Հանրիի ախորժելի դիտողութիւնները եւ դիւրահաղորդ ուրախութիւնը կը զուարճացնէին ո՛չ միայն իր ընկերները, այլեւ շուրջը գտնուողները։

Հիմա ժամը չորսուկէս էր, հոն, Լոնշանի մէջ, մեծ ձիարշաւը կատարուած էր, եւ առաջին կառքերը, անոնք որ խճողումէ կը վախնան, կը սկսէին ծայր տալ, դէպի Բարիզ ուղղուելով։

Ընդհանուր աւելցաւ կառքերուն թիւը։ Ամէն տեսակէ ու աստիճանէ կային անոր մէջ։ Խաղնեակ ու նորոգուած կառքեր, երկաթներուն ձայնը հանելով եւ վատ ձիերու կողմէ քաշուած, խառնուած էին լանտոներու, Սէն-Ժերմէն արուարձանին ազնուականներու զինանշաններով զարդարուն, ինչպէս նաեւ օրուան աղիճներու նստած վիքթորիաներուն ու քառաձի մէյլ-քօչերու հետ։

Այս վերջիններուն մէջ լեցուած էին Անգլիացիներ, ճամբորդութեան զգեստ հագած։

Դեռ այն ատենը չէր հասած, երբ հազարաւոր կառքեր, իրարու քով սեղմուած, միջանիւնին իրարու քսուելով, դանդաղօրէն կը յառաջանան, անիւ իւրաքանչիւր թաւալումէ յետոյ երկար դադար առնելու ստիպուած, այնպէս որ հազիւ կրնան մէկ ժամէն կտրել Լիճերէն մինչեւ Բորթ-Տոֆին։

Թաւալուն հեղեղը կը հոսէր չորս շարքի վրայ, կառքերու միօրինակ ու համաչափ գնացքով։ Վայրկեանէ վայրկեան, հեղեղը կը խաչուէր, ու կառքերը միեւնոյն գնացքով կը յառաջանային, այնպէս որ ճամբուն վրայ գտնուող հանդիսականները չէին կրնար լաւ դիտել արդուզարդերը եւ դէմքերը զանազանել, անոնց արագ տողանցումին մէջ։

Ֆրանսուազ Պոսուէն, զուարթօրէն, դիտողութիւն կ'ընէր այդ մասին, ու երեքը մէկանց, գլուխնին կ'երկարէին եւ կարելի եղածին չափ խաչեր կը բանային աչքերնին, բան մը չկորսնցնելու համար փաղփուն տեսարանէն։

Յանկարծ, Ֆրանսուազ բռնեց զաւկին թեւը, որ աջակողմը նստած էր, եւ ուժգնօրէն սեղմեց զայն. Հանրի բացագանչութիւն մը արձակեց։

—Մայր, ի՞նչ ունիս, հարցուց։

Ֆրանսուազ չպատասխանեց։

Յանկարծ, աչքի ելլելով, մարմինը դէպի առաջ ծռած, աչքերը եղկանօրէն սեւեռած էր իրմէ քանի մը մեթր հեռու գտնուող ամէն տեսակ կառքերու շարքի մը վրայ, որոնք պողոտային մէջտեղը գտնուած էին։

—Ի՞նչ կայ, կրկնեց Հանրի։

—Հա՛ն... հոն, գոչեց Ֆրանսուազ։

Իր ձայնին մէջ արտակարգ անձկութիւն մը կար, ու թեւը կ'երկարէր դէպի դիտած կէտը։

Հանրի հետեւեցաւ այդ շարժման, ու մատնանիշ կ'ընէր վայելուչ վիքթորիա մը, երկու աշխէտ ձիեր լծուած, կառավար ու գեղեցիկ։

Երկու հոգի կային անոր մէջ. կին մը եւ երիկ մարդ մը. վերջինին մազերը եւ մօրուքը ճերմկած էին արդէն. բայց դէմքը, բնածին աչքառութեամբ օժտուած, հասակին պէս երիտասարդ մնացած էր. հակառակ տարիներու բեռին։ Իր սեւ ռէտինկոթին տակ քիչ մը ծռած էր կռնակը, ու Պատուոյ Լեգէոնի խաչը կարմիր կէտ մը կը ձեւացնէր սեւ յատակի մը վրայ։

(Շարունակելի)